

SVERIGES STÖRSTA TIDNING OM DROGER OCH NYKTERHET
EN TIDNING FRÅN IOGT-NTO / NR 8 · 2010 / PRIS 20 KR

accent

NOMINERAD TILL
**ÅRETS
TIDSKRIFT**
2010

ETT ÅR PÅ TOLLARE

Vi följer två elever på IOGT-NTO:s folkhögskola under ett läsår

SIMON LEVER MED FAS

Han föddes med fetalt alkohol-syndrom. Nu är han tolv år gammal

5 TIPS
FÖR ATT VINNA
PUMPEN

KALIFORNIEN RÖSTAR OM

LEGALISERING

Dessutom: **Knarkkriget i Mexiko**

SÄLJ MILJONLOTTERIET OCH TJÄNA PENGAR ÅT DIN FÖRENING!

**Få
möjlighet
till fler
aktiviteter!**

FÖRVERKLIGAR DRÖMMAR

www.miljonlotteriet.se/forening

KALIFORNIEN: MARIJUANA KAN BLI LEGALISERAT

16 Kalifornien står inför ett historiskt val. Den 2:a november ska folket rösta för eller emot legalisering av cannabis. Om cannabis blir lagligt i Kalifornien väntas det bli startskottet för en mer utbredd legalisering i USA.

30

Simon lever ett liv i FAS

Simon är tolv år och föddes med fetalt alkoholsyndrom, FAS. Fotografen David Dahlberg följde honom under en tid. Nu visar vi bilderna ur Simons liv.

Månadens medlem:

Olle Hermansen

47 Olle blev medlem 1930. Hans far var alkoholist, så hans mor tyckte att det var bäst så. Sen var han ordförande i sin förening i 30 år.

NYHETER

Stockholmskrog gjorde alkoholreklam till unga

Reklam Många tonåringar får reklam för alkohol hem i brevlådan. För att uppmärksamma problemet har nu IOGT-NTO anmält ett av företagen. **sid 6**

Primärvården ska upptäcka alkoholproblem

Vård Genom att i primärvården uppmärksamma riskbruk eller lätt missbruk av alkohol går det att komma åt problemen tidigt. **sid 8**

OPINION

Ledare: Vad händer med narkotikapolitiken nu?

"Narkotikamarknaden är global och grunden till problemen ligger ofta inte alls i hårt drabbade länder som Mexiko och Guinea-Bissau. Snarare ligger grunden till problemen i Europa och i USA.". **sid 4**

Debatt: "Vi måste skapa möten – för toleransen"

Fyra medlemmar menar att IOGT-NTO-rörelsen nu måste ta tillfället i akt och markera att främlingsfientlighet inte hör hemma i det Sverige som rörelsen var med och byggde upp. **sid 4**

I RÖRELSE

Hundkurser populärt i Pajala

Studiecirkel I Pajala är NBV:s hundkurser mycket populära. Helena Björnström har lett kurserna i sju år och trivs bra med att jobba för nykterhetsrörelsen. **sid 32**

OMSLAGSBILD

Joanna Wågström

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

I USA kan marijuana bli lagligt. Hur påverkar det resten av världen?

Mycket knark nu

Det handlar mycket om knark i Accent nu. I förra numret kunde du se ett bildreportage från Guinea-Bissau, i det här numret skriver vi om legalisering av marijuana i Kalifornien och om knarkvåldets Mexiko. För inte så länge sedan intervjuade vi Lasse Wierup, en av författarna till en ny bok om Kokain.

Alla de här frågorna hänger ihop. Narkotikamarknaden är global och grunden till problemen ligger ofta inte alls i hårt drabbade länder som Mexiko och Guinea-Bissau. Snarare ligger grunden till problemen i Europa och i USA. Här finns efterfrågan och pengarna. Svenska partyknarkare köper narkotika utan en tanke på vilka offer den skördat på vägen hit.

I Kalifornien är situationen med våra ögon extrem. Marijuana är betydligt mer utbrett än här. Sedan nittioalet har man haft ett system där man kunnat få marijuana utskriven på recept för en lång rad olika åkommor, något som i praktiken nästan blivit en legalisering.

Nu vill starka krafter löpa linan ut och göra marijuana lagligt. Motståndare finns, men de verkar mest opponera sig på formella grunder.

Hur påverkar det här oss? Diskussionen om att förändra och mjuka upp den svenska narkotikapolitiken har redan börjat ta fart, folkomröstningen i Kalifornien lär snabba på den processen.

Brev.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se
eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Då lämnar jag rörelsen

Vid en trolsk Soberresa med Hurtigruten "Midnatsol" sista veckan i augusti samtade jag med en av deltagarna som yttrade: "Om IOGT-NTO förbjuder psalmsång vid en parentation så lämnar jag rörelsen". Varvid jag replikerade att om NTO stryks från namnet så gör jag sammalunda.

Ser i Accent att tidigare NTO-ägda Saxenborg ska säljas. Vad blir nästa tidigare NTO-ägda försäljningsobjekt – Wendelsberg?

TAGE LUNDIN, IGGESUND,
MEDLEM SEDAN 1937

Följ bloggar och debattera på Sobernet

■ På IOGT-NTO:s eget forum Sobernet kan du debattera med andra medlemmar och hålla koll på vad som är aktuellt inom organisationen.

Du kan också följa alla de bloggar som medlemmar har startat. Eller varför inte starta en egen?

Gå in på www.sobernet.nu.

5 mest lästa artiklarna på accentmagasin.se

1. Beroendeforskare polisanmäler Kanal 5 för spritprogram

Beroendeforskaren Anders Tengström polisanmäler Kanal 5 för spritlangning till ungdomar i dokusåpan Kungarna av Tylösand. Läs mer på sid 14

2. Röda Korset ska lära ungdomar hjälpa fulla kompisar

Barn och ungdomar bör ha sådana första hjälpen-kunskaper att de kan rädda kompisar som har blivit farligt fulla. Det anser svenska Röda Korset, som just nu håller på att ta fram ett lektionspaket som är tänkt att användas på skolor. Läs mer på sid 6

3. Vårdkonsult begärd i konkurs

Ett tjugotal fångar släpptes ut i förtid med pengar på fickan. Misstankar om att konsultföretaget Styrmansgården systematiskt lurat Kriminalvården upprör. Nu reses krav på bättre kontroll av familjehem vid utslussning från fängelser. Läs mer på webben

4. AA:s originalmanus avslöjar oenighet om religion

Nästa vecka offentliggörs originalversionen av Anonyma Alkoholisters grundtext Stora Boken. Redan nu avslöjas dock att originalmanuset visar på en djup oenighet om hur religiös boken skulle vara. Läs mer på webben

5. Svårt upptäcka alkoholdemens

Alkoholdemens är en dåligt uppmärksammas demensform, som ofta upptäcks alltför sent. Den går att hejda, men det kan kräva tvångsvård. Läs mer på webben

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Pressläggning detta nummer: 8 oktober
Nästa nummer kommer 11 november

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzowsky Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzowsky@iogt.se

Joanna Wågström

Redaktionssekreterare, nyhetsreporter
08-672 60 50, joanna.wagstrom@iogt.se

Jenny Stadigs

Reporter
08-672 60 54, jenny.stadigs@iogt.se

Mathias Lövestrom

Art director
08-672 60 53, mathias.lovestrom@iogt.se

Accent ges ut av IOGT-NTO, UNF (Ungdomens Nykterhetsförbund) och Junis (IOGT-NTO:s Juniorförbund).

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Anders Perstrand, David Dahlberg, Thomas M. Johnson **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (225 kr/år) och adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

TS-kontrollerad upplaga 2009 39 600 ex **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

1 november 2010

Manifestation för narkotikans offer

Varje år dör runt 300 personer i Sverige på grund av narkotika. Dessa människor vill vi uppmärksamma genom vår ljusmanifestation den 1 november.

Vi hoppas att IOGT-NTO på många orter arrangerar manifestationer, kanske tillsammans med andra organisationer, t ex Riksförbundet Narkotikafritt Samhälle, Föräldraföreningen mot narkotika eller Ungdomens Nykterhetsförbund.

På www.iogt.se/ljusmanifestation hittar ni under oktober mer information om manifestationen, samt underlag för flygblad, pressmeddelanden och tal.

 IOGT-NTO

KULTURAMBASSADÖRSUTBILDNING

I samband med Våra Gårdars Film- och idédagar 12-14 november blir det kurs för våra kulturambassadörer

Program för kulturambassadörerna

- Värdskap/finansiering
- Erfarenheter lokala orter
- Marknadsföring - sociala medier
- Operan Don Pasquale av Donozetti
- Och mycket mera

Film- och idédagar

- Marknadsföring - sociala medier
- Lokalt publikarbete
- Den digitala utvecklingen
- Visning av filmer

För mer information och anmälan gå in på www.varagardar.se

GAMBIA och SENEGAL 10-25 februari 2011

Rundresa där vår svensk/gambianska reseledare/guide tar dig med till platser lite bortom turiststråken och till människor i deras vardagliga miljöer. Du får uppleva säregen natur, och exotiska miljöer med ett annorlunda djurliv, långa sandstränder med möjlighet till härliga bad

Minoriteter och Världsarv i VÄSTRA KINA 11-25 april 2011

En resa till några av Kinas världsarv som ligger lite utanför de stora turiststråken och där olika minoritetsfolk lever än idag med sina traditioner. Vi besöker bl.a Terrakottaarmén, en Minoritetsfestival samt Pandorna i sin naturliga miljö. Resan kan avslutas med några dagar i Peking.

Vill du veta mer om våra resor?

Kontakta SOBER-resor, Rotevägen 2, 433 69 Sävedalen, så sänder vi mer info.

E-mail: soberresor@telia.com

Tel. 031-26 53 30. Fax 031-340 86 34

www.soberresor.se

Röda Korset vill lära unga hjälpa fulla kompisar

ALKOHOL Barn och ungdomar bör ha sådana första hjälpen-kunskaper att de kan rädda kompisar som har blivit farligt fulla. Det anser svenska Röda Korset, som just nu håller på att ta fram ett lektionspaket som är tänkt att användas på skolor runt om i landet.

Röda Korsets nya första hjälpen-utbildning för alkoholrelaterade tillbud ska lära skolbarn och -ungdomar att hantera alkoholförgiftning.

– Det handlar om att lära sig hantera allt från illamående till lägen där det blivit direkt livshotande, som andningsstopp och hjärtstopp, säger Lars Adamsson, samordnare för första hjälpen på svenska Röda Korset.

JENNY STADIGS

Två dömda för branden i Skövde

BROTT Den 20 juli brann den 100-åriga IOGT-NTO-lokalen på Drottninggatan i Skövde. Serveringslokalen blev helt utbränd och två våningar rödskadades. Ingen person skadades, branden rubricerades som mordbrand. Nu har två tonårsflickor, 17 och 18 år gamla, dömts för brottet. De erkänner att de varit delaktiga, men nekar till mordbrand. Flickorna döms till ungdomsvård i kombination med ungdomstjänst. IOGT-NTO-föreningen kommer att kräva skadestånd.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

”Problemet är spriten.”

Tottenhamtränaren Harry Redknapp om varför fotbollsspelarna hela tiden är inblandade i olika skandaler.

IOGT-NTO ANMÄLER ALKOHOLREKLAM T

Många tonåringar får adresserad reklam för alkohol hem i brevlådan. IOGT-NTO har nu anmält ett av företagen till Konsumentverket för att uppmärksamma problemet.

JURIDIK Det anmälda företaget säger sig vara ovetande om alkohollagens förbud mot alkoholreklam som riktar sig till ungdomar under 25 år.

Nattklubben The Viper Room i Stockholm är ett av de företag som har skickat hem adresserad alkoholreklam till ungdomar under 25 år. Det utskick som IOGT-NTO har anmält är riktat till gymnasieelever som är i 18-årsåldern.

På kuvertet, som är direktadresserat till respektive elev, står det "Obs! Innehåller alkoholreklam. Dont like? Dont open!"

– Vi vill uppmärksamma Konsumentverket på att det här förekommer, säger Sara Heine, verksamhetskonsulent på IOGT-NTO.

Hon hoppas att Konsumentverket ska ta sig tid att granska anmälningen.

– Vi har lämnat in flera andra anmälningar tidigare som de har

The Viper Room skickar reklam till gymnasieelever – och varnar på kuvertet för att innehållet är alkoholreklam. IOGT-NTO har nu anmält reklamen till Konsumentverket.

Finskt upprop för ny lag om alkoholreklam

POLITIK Fler än hundra finländska riksdagsledamöter har gått samman i ett gemensamt upprop där de kräver inskränkningar i lagen om alkoholreklam.

"Ett bra initiativ som bör leda framåt", kommenterar statsminister Mari Kiviniemi (c). Redan i somras bestämde en arbetsgrupp inom social- och hälsovårdsdepartementet att man inte bör ändra nuvarande lagstiftning.

Meningarna var dock delade, och mot hälsovårdsföreträdarna stod en stark grupp som företrädde dryckes-

industrin.

De 106 riksdagsledamöter som nu gör gemensam sak vill att det framöver enbart ska bli lagligt att berätta om en alkoholdryck, däremot inte att presentera den exempelvis tillsammans med glada, festande människor.

– Det är viktigt att vi inte ger de unga en felaktig uppfattning om alkohol, säger statsminister Kiviniemi till dagstidningen Helsingin Sanomat.

FOTO: ISTOCKPHOTO

SÖREN VIKTORSSON

NATTKLUBB FÖR ILL UNGDOMAR

valt att inte prioritera. De väljer de fall som de tycker är till störst nytta för konsumenterna och det har de inte tyckt att de tidigare anmälningarna har varit. Men vi anser att den här anmälan är det, eftersom det här inte är en enskilda företagsföreteelse – det är flera företag som gör så här, säger Sara Heine.

Konsumentverket har nyligen fått in anmälan och har ännu inte inlett något tillsynsåre, enligt Karin Stenlund, jurist på Konsumentverket.

– Vi har inte tagit ställning ännu till om vi ska gå vidare med den här anmälan. Vi får in ganska så många anmälningar och tyvärr har vi inte resurser att gå vidare med alla, säger hon.

Predrag Petronijevic, ägare till The Viper Room, blir förvånad när Accent kontakter honom för att få en kommentar till IOGT-NTOs anmälan.

– Det här är första gången jag hör att det här skulle vara olag-

Förbjuden marknadsföring.

► I alkohollagen står bland annat följande i kapitel 4, paragraf 8: Marknadsföring får inte rikta sig särskilt till eller skildra barn eller ungdomar som inte har fyllt 25 år.

ligt, jag blev tagen på sängen. Vi har gjort samma utskick i många, många år, säger han.

The Viper Room ska nu kolla upp vad som gäller, enligt Predrag Petronijevic.

Kommer ni att fortsätta med reklamen om det framkommer fram till att den strider mot alkohollagen?

– Absolut inte, självklart inte. Det här är inget vi har gjort medvetet, det är en miss från oss som vi inte kommer att upprepa.

Varför har ni skrivit på kuvertet att det är alkoholreklam i?

– För något år sedan var det någon som hörde av sig eftersom han inte hade vetat vad kuvertet innehöll och blivit paff när han öppnade. Därför har vi skrivit dit det så att man vet. Är man nykterist så vet man innehållet och ska inte öppna det, säger Predrag Petronijevic.

JENNY STADIGS

Bio får servera alkohol efter lång tvist

KULTUR Biografen Spegeln i Malmö får servera alkohol när den visar direktsänd opera från olika världsscener. Det har nu slutgiltigt slagits fast efter en lång tvist.

Enligt en dom i Regeringsrätten ska Sociala resursnämnden i Malmö bevilja biografen Spegeln tillstånd för alkoholservering i samband med operaföreställningar, skriver Sydsvenskan.se.

Orsaken till beslutet är att bion

är att jämföra med en teater- eller konsertlokal då den visar direktsänd, digitalt överförd opera.

Sociala resursnämnden i Malmö har länge motsatt sig alkoholservering, och frågan har dragits igenom flera domstolar som har kommit fram till helt olika domslut. I och med Regeringsrättens dom är dock frågan slutgiltigt avgjord.

JENNY STADIGS

FOTO: ISTOCKPHOTO

KOMMENTAREN

Nej tack till tonårsfest på krogen

Sonen har börjat gymnasiet. Spännande och pirrigt, tycker han. Riktigt spännande var det att redan andra veckan i plugget få en inbjudan till en insparksfest som skulle gå av stapeln på en krog inne i stan mellan klockan 22 och 02. Observera tiden. 22 till 02. En torsdag. Hur tänkte elevkåren (som fixat festen) där? Första impulsen var: du får inte gå!

Min 15-åring ska inte snurra på stan mitt i natten. Hur skulle han ta sig hem? Och vad fanns det för garantier att det var en nykter fest? Skulle några vuxna finnas på plats?

Efter samtal med elevkåren stod det klart att detta initiativ tagits för att undvika de förnedrande nollningarna och i stället fixa en trevlig och alkoholfri fest i en "vuxen" miljö, alltså krogen. Vakter skulle finnas på plats, bedyrade kårkillen. Och om någon befanns berusad skulle vederbörande omedelbart slängas ut på gatan. Jo, det lät ju strålande. Vem som ansvarar för en utslängd, packad tonåring mitt i natten framgick inte.

Efter moget övervägande fick sonen ändå gå på festen, mot han hämtades med bil en halvtimme efter midnatt. I efterhand fick vi höra att det visst förekommit alkohol på festen, att inte en enda vuxen funnits på plats och att en flicka antastats på en toalett. Trevlig fest? Som tonårsförälder ställer jag mig starkt frågande till att skolorna tillåter den här typen av partyn för minderåriga. Tanken är god: att skapa ett alternativ till de vidriga nollningarna. Men varför i hela friden måste man hålla en vuxenfri fest mitt i natten på en krog, som ju är en miljö som per automatik förknippas med alkohol? Varför introducera ungarna till en krogkultur redan vid 16 års ålder? Den biten lär ju komma tids nog ändå...

Varför inte i stället föregå med gott exempel och hålla festen på exempelvis skolan i närvaro av vuxna och under ett rimligt tids-
spann? Man kan faktiskt känna gemenskap och ha kul på andra platser än krogen. Och man kan definitivt ha kul utan alkohol.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN
REPORTER PÅ ACCENT

Maria Zaitzewska Rundgren

Studie: IOGT-NTO:s föräldrastöd bevisat effektivt

FÖREBYGGANDE IOGT-NTO:s föräldrastödsprogram Stark och klar är effektivt, enligt en ny doktorsavhandling från Örebro universitet. Ungdomar till föräldrar som deltar dricker mindre och börjar i genomsnitt att dricka alkohol ett år senare än ungdomar till föräldrar som inte deltar.

De flesta svenska ungdomar har druckit alkohol redan i årskurs 9. Men med hjälp av IOGT-NTO:s föräldrastödsprogram Stark och klar kan alkoholdebuten skjutas upp, enligt en doktorsavhandling gjord av Camilla Pettersson, folkhälsoforskare vid Örebro universitet.

– Stark och klar har visat sig vara effektivt och

ungdomar till föräldrar som deltar börjar i genomsnitt dricka alkohol ett år senare än ungdomar till icke deltagande föräldrar. Dessutom berusar sig ungdomarna med deltagande föräldrar mindre i skolar 9, säger hon i ett pressmeddelande.

JENNY STADIGS

”**Det är det bästa jag har gjort med mig själv**”

Benny Andersson från ABBA i tidningen Vi om beslutet att sluta dricka alkohol.

Studie: Begränsade öppettider minskar överfallen kraftigt

En begränsning av pubarnas öppettider leder till en kraftig minskning av antalet överfall. Det visar en ny australisk studie.

ALKOHOL År 2008 begränsades pubarnas öppettider i en stadsdel i Newcastle i Australien. Nu visar en studie att antalet överfall i området sjönk från i snitt 33 per månad innan begränsningen till 22 per månad efter begränsningen, skriver Science Daily. Det innebär en minskning av antalet överfall med hela 37 procent.

Forskarna jämförde siffrorna i området med de begränsade puböppettiderna med siffror från ett annat område i närheten där inga begränsningar hade införts. Studien tog även med bland annat

FOTO: ISTOCKPHOTO

övergripande trender i antalet överfall i beräkningen.

– Det är en vanlig uppfattning att en begränsning av öppettiderna bara flyttar problemet till ett närliggande område eller till en tidigare tidpunkt. Vi testade den här flytthypotesen och hittade

ingen sådan effekt, säger Kypros Kypri, den professor som ledde studien, till Science Daily.

Studien genomfördes vid University of Newcastle och publiceras i den internationella vetenskapstidskriften Addiction.

JENNY STADIGS

Ska IOGT-NTO syssla med förebyggande arbete?

IOGT-NTO arbetar i dag inom tre verksamhetsområden: alkohol- och narkotikapolitiskt arbete, socialt arbete samt förebyggande arbete. Men vad det förebyggande arbetet bör bestå av råder det delade meningar om inom organisationen. Vissa anser att det förebyggande arbetet bör bytas ut mot främjande arbete, medan andra anser att det är viktigt att satsa även på rent förebyggande arbete.

EMOT Jan Linde, studieledare i IOGT-NTOs förbundsstyrelse

”Vi i IOGT-NTO har satsat mycket på förebyggande arbete tidigare, men det har inte varit så framgångsrikt. Om vi har tre ben i IOGT-NTO så borde det tredje heta främjande arbete istället för förebyggande arbete.

Förebyggande arbete handlar om att åtgärda kända risker, medan främjande arbete handlar om att visa vägen för det goda. Och vi ska främja nykterhet – inte arbeta förebyggande genom att vända oss till människor som har ett riskbeteende.

Man kan dra en parallell till diabetes. Om man ger patienten medicin så förebygger man sjukdomens effekter – om man ser till så att folk äter rätt och motionerar så främjar man att de inte får diabetes. Därför anser jag att IOGT-NTO bör främja istället för att förebygga.”

FÖR Per Wihlborg, distriktsskassör i Skåne

”Dagens förebyggande arbete inom IOGT-NTO vilar på en politisk och teoretisk grund som innebär att vi ska minska den totala konsumtionen av alkohol. För att det här arbetet ska fungera har det skapats förebyggarmetoder och

modeller för hur vi ska nå ut till våra målgrupper.

Om man tar parallellen till diabetes så är det klart att man ska lära folk att äta rätt och motionera – och det är ett utmärkt exempel på förebyggande arbete som bygger på vetenskaplig grund.

Under de senaste 2–3 åren har det förebyggande arbetet inom IOGT-NTO avvecklats i allt högre utsträckning. Allt vårt arbete är främjande av det alkoholfria alternativet, även de alkoholpolitiska och sociala verksamhetsområdena. Till detta behöver vi ett förebyggande arbete med stöd i forskningen.”

Vit Jul

Tiden går fort och snart är det jul. Ni har väl inte glömt att planera in årets Vit Jul-aktiviteter? Hur er förening väljer att engagera sig i kampanjen är helt upp till er. Ni kan exempelvis ordna aktiviteter under jullovet, ringa runt till politiker, skriva insändare, sälja pins, samla in ställningstaganden, stå på torget och bjuda på glögg och berätta om Vit Jul, hitta kändisar som blir ambassadörer för projektet, ordna sponsring av företag, ja möjligheterna är många!

Vid frågor, kontakta info@vitjul.se eller 08-672 60 00.

Alla barn har rätt till en vit jul
www.vitjul.se

ALKOKOLL

Gå kursen som ger dig:

- grundläggande fakta om forskning kring alkohol
- IOGT-NTO:s ställningstaganden i alkoholfrågan utifrån politik
- förebyggande arbete
- opinionsbildning

Gå kursen den 4/12

Anmäl dig på www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05

FOTO: MATHIAS LOVSTRÖM

Försäljning av Saxenborg inledd

FASTIGHET Nu är det beslutat. IOGT-NTOs kursgård Saxenborg i södra Dalarna ska säljas. Det klubbades igenom på en extra stämma sista helgen i september.

– Det här känns förstås tråkigt. Men det är tyvärr nödvändigt. Driften går inte runt och de besparingar vi har försökt göra har inte hjälpt. Vi är tvungna att sälja, säger Ulrika Jansson, styrelsens ordförande.

Förhoppningen är nu att Saxenborg behålls inom rörelsen. Samtal har förts med bland andra behandlingshemmet Dagöholm, som behöver utöka, men alla planer är än så länge lösa. Saxenborg är värderat till 6,5 miljoner kronor. Om man får ut den summan beror på köparen, menar Ulrika Jansson, som inte vill spekulera om varken potentiella köpare eller prisnivå.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

”Vad jag märkt är att de som ifrågasätter mest är de som själva har problem med alkohol”

Programledaren för P3 Star, Cissi Wallin, i Dagens Nyheter om att vara nykter.

ALKOHOLPROBLEM SKA UPPTÄCKAS TIDIGARE I VÅRDEN

Primärvården är inte tillräckligt bra på att uppmärksamma riskbruk eller lätt missbruk av alkohol, enligt forskarna. Vid en internationell alkoholkonferens i Göteborg diskuterades hur problemet ska hanteras.

VÅRD Nyligen hölls den stora internationella alkoholkonferensen International network on Brief Intervention on Alcohol, Inebria, i Göteborg. Fokus låg på hur primärvårdens hantering av alkoholproblem ska kunna förbättras.

Genom att uppmärksamma riskbruk eller lätt missbruk av alkohol i primärvården går det nämligen att komma åt problemen tidigt, vilket innebär att det kan räcka med små och korta insatser, enligt Fredrik Spak, docent på enheten för socialmedicin vid Sahlgrenska akademien.

Stora utbildningsinsatser har därför gjorts, både på svenska och utländska vårdcentraler, för att få med vårdpersonalen på arbetet med att minska alkoholproblemen.

– En svensk studie visar att allt fler i vårdcentralernas personal har börjat arbeta med de här frågorna, men andra undersökningar visar att arbetet fortfarande lämnar mycket i övrigt att önska, säger Fredrik Spak.

Varför primärvården fortfarande inte är tillräckligt bra på att uppmärksamma riskbruk eller lätt missbruk av alkohol, trots de stora utbildningsinsatserna, finns det inga säkra svar på, enligt Fredrik Spak.

Under konferensen ska därför forskare från olika länder dela med sig av sina kunskaper och erfarenheter för att gemensamt försöka hitta svar på hur primärvårdens arbete mot alkoholproblem ska kunna förbättras.

Enligt Fredrik Spak är ett av problemen att vårdpersonalen tycker att det är svårt att ta upp patientens alkoholvanor eftersom de flesta själva också är alkoholkonsumenter.

– Alla undersökningar visar att vårdpersonal, även i Sverige, har lättare att jobba med rökning, bristande motion och kostfrågor

än med alkohol. Vi tror även att många i vårdpersonalen underskattar alkoholproblemen.

Fredrik Spak tror även att många vårdgivare inte tycker att det känns riktigt naturligt att ta upp alkoholfrågan.

– Många ortopediska skador hör samman med alkohol. Men om en patient kommer in med ont i foton så vill den ha vård och hjälp för det. Om vårdgivaren frågar om det har att göra med alkohol så är det en beställning från vårdgivaren snarare än från patienten själv.

Ett sätt att hantera den här problematiken kan vara att ha speciella coacher som regelbundet tar kontakt med vårdcentralerna och uppmuntrar arbetet med alkoholproblem. I bland annat Australien har sådana försök genomförts med lyckade resultat, enligt Fredrik Spak.

Andra försök har visat att även ekonomiska incitament kan ha god effekt. Ett annat hinder för arbetet med alkoholproblem är nämligen resursbrist.

– De känner sig oerhört pressade på vårdcentralerna, och här i Sverige har de fått ännu mindre resurser efter vårdvalet. Alla hälsofrågor, inklusive alkoholfrågan, har fått stryka på foten, säger Fredrik Spak.

JENNY STADIGS

FOTO: ISTOCKPHOTO

Svenskar ska ta fram ny medicin mot alkoholism

BEROENDE Genom att dämpa hormonet ghrelin i hjärnan tas begäret efter alkohol bort, åtminstone hos möss. Det nya svenska företaget Abunon hoppas att det fungerar likadant i människors hjärnor, och håller nu på att ta fram en ny medicin mot alkoholism.

Ghrelin är ett hormon som påverkar hjärnans belöningssystem. Hos möss ger mycket ghrelin ett starkt sug efter sprit, och när hormonet hämmas tappar mössen intresset för alkohol, skriver Ny Teknik.

Forskarna bakom studien som visade på kopplingen mellan

ghrelin och alkoholism, Jörgen Engel och Suzanne Dickson, tror att det fungerar på liknande sätt hos människor som hos möss.

De har därför startat ett nytt företag, Abunon, för att ta fram en medicin mot alkoholism.

– Alkoholism är en mycket komplex sjukdom, och dagens läkemedel är inte alls effektiva för alla alkoholister, säger Jörgen Engel till Ny Teknik.

Planen är att Abunon ska börja testa den nya medicinen på människor om några år.

Gudrun Schyman, talesperson för Feministiskt Initiativ och nykter alkoholist, är dock tveksam till

att stänga av alkoholsuget med piller.

– Min egen erfarenhet är att alkoholism är en mer komplicerad sjukdom än så. Visst utvecklar man ett kemiskt beroende med tiden, men det finns också många psykologiska orsaker till att man dricker, säger hon till Ny Teknik.

Gudrun Schyman efterlyser istället en mer kritisk debatt om vårt förhållande till alkohol. Hon anser att människor ska kunna välja bort alkohol utan att det ska betraktas som ett nederlag.

JENNY STADIGS

BILDEN

FOTO: ANDERS WIKLUND / SCANPIX

Protestmarsch. Inför riksdagens högtidliga öppnande hölls en gudstjänst i Storkyrkan. När biskop Eva Brunne nämnde att det inte är värdigt en troende människa att göra skillnad på människor bara för att de kommer från olika länder reste sig samtliga Sverigedemokrater upp ur bänkarna och lämnade kyrkan. Partiets ordförande Jimmie Åkesson bär folkdräkt med gula byxor.

Fransmännen tankar vin i dunk

HANDEL Fransmännen kan ta med tomma dunkar till matvarubutiken och fylla dem med billigt vin ur stora tankar som rymmer upp till 1 000 liter vin. Priset ligger på runt 13 kronor per liter.

Den första tankstationen för vin öppnade förra året i matbutiken Cora i Dunkirk, och konceptet har nu spritts till åtta olika livsmedelsbutiker i Frankrike, skriver vinbloggen Dr. Vino.

Kunderna tar antingen själva med dunkar, återförslutningsbara flaskor eller andra förpackningar att tappa vinet i, eller så köper de tomma förpackningar på plats.

Vinet tankas i, kvitto skrivs ut och kunden betalar vinet i livsmedelsbutikens kassa.

Enligt Astrid Terzian, som ligger bakom konceptet, brukar kunderna först vara tveksamma för att sedan börja gilla idén. De kommer tillbaka ofta, säger hon till Dr. Vino.

JENNY STADIGS

1000 procent

Så mycket skulle alkoholskatten behöva höjas för att täcka de kostnader som supandet innebär för Sverige, enligt en uträkning från IOGT-NTO.

FOTO: ISTOCKPHOTO

Mats Johansson

HALLÅ DÅR!

Mats Johansson
förbundssekreterare på Svenska Frisksportförbundet som firar 75 år.

Hur känns det?

– Det är jätteinspirerande att få driva det här förbundet, som på många sätt har varit en föregångare för hur människor i dag tänker kring kropp och hälsa. Vi var tidiga med att sköta våra kroppar, äta sunt med mycket grönt och fibrer och att "lyfta skrot" och hålla oss i form. Vi har varit med och påverkat samhället.

Hur ska ni fira?

– Med festligheter den 9 oktober. Då kommer både nya och gamla medlemmar och folk från våra utbildningar och kurser. Vi räknar med ett tresiffrigt antal deltagare och att vi kommer att ha kul tillsammans.

Hur ser framtiden ut för Frisksportförbundet?

– Vi kommer att jobba ännu mer på att bli tydliga med vilka vi är och vad vi står för. Frisksportförbundet handlar ju inte bara om att må bra själv utan om att må bra i ett större perspektiv. Vi strävar efter ett annat sorts samhälle, där människor inte förstör sig med alkohol och andra droger och där man inte bara bryr sig om sig själv utan även andra. Vi fortsätter också att vara tydliga med att vi avkräver nykterhetslöfte av våra ungdomar. Detta har varit uppe till diskussion, men vi kompromissar inte. Och vi ser att trenden i samhället går mot att vara nyktrare och ta hand om sin hälsa. Vi hoppas attrahera många nya medlemmar och att vi ska växa som organisation.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

STUDIE: HÖJDA PRISER MINSKAR LÅNG RAD ALKOHOLPROBLEM

Höjda alkoholpriser minskar inte bara drickandet utan reducerar även en lång rad alkoholrelaterade problem. Alkoholskatter är dessutom ett mycket effektivare verktyg än olika typer av förebyggande program. Det visar en ny studie.

FORSKNING Studien har genomförts av forskare vid University of Florida i USA och kommer att publiceras i novembernumret av den vetenskapliga tidskriften American Journal of Public Health, skriver Science Daily.

– Vår metaanalys samlade information från all publicerad vetenskaplig forskning på det här ämnet under det senaste halvsek-

let, och resultatet visar tydligt att ett höjt pris på alkohol resulterar i en signifikant reduktion av många av de oönskade följderna som hör samman med drickande, säger professor Alexander C. Wagenaar, huvudförfattare till studien, till Sci-ende Daily.

Studien visar att om en stats genomsnittliga alkoholskatt fördubblas så minskas den alkoholrelaterade dödligheten med i snitt 35 procent, de dödliga

Alexander C. Wagenaar

bilolyckorna minskas med i snitt 11 procent, de sexuellt överförbara sjukdomarna minskas med i snitt 6 procent, våldet minskas med i snitt 2 procent och det totala antalet brott minskas med i snitt 1,4 procent.

Enligt forskarna är höjda alkoholskatter ett mycket effektivare verktyg för att minska de alkoholrelaterade problemen än vad olika typer av förebyggande program är.

JENNY STADIGS

Ärkebiskopen lyfter frågan om alkoholfri nattvard

RELIGION Under årets kyrkomöte, Svenska kyrkans högsta beslutande organ, lyfte ärkebiskop Anders Wejryd frågan om alkoholfritt nattvardsvin i sitt inledningstal.

– Det behöver inte vara alkohol i nattvarden, det där kan man bestämma lokalt – vi är mer lokalt styrda än vad många tror. Jag påpekade att det finns frihet och att alla kan bestämma lokalt, säger Anders Wejryd.

Församlingarna har själva fått bestämma om de vill välja bort alkoholen i nattvardsvinet eller inte i runt 20 år, men alla är inte medvetna om det, enligt Anders Wejryd. Det är en av sakerna till att han återigen lyfte

frågan under årets kyrkomöte.

– Ytterst är det ett beslut av den lokala kyrkoherden. Men man samtalar med kyrkoråden, som är de valda som representerar medlemmarna.

Hur funkade det med alkoholfri nattvard rent teologiskt?

– Eftersom det här med vinstocken är en sådan återkommande symbolik i Jesu tal så har vi sagt att det måste vara saft från vinstocken. Men om den har fått jäsa lite eller mycket eller om den har avalkoholiserats är inte det viktiga. Så enkelt har man resonerat.

Vilka komplikationer är det du ser med alkohol i nattvarden?

– De flesta tänker nog att det är väldigt olika att känna alkoholsmaken i nattvard och att göra det i ett socialt sammanhang, men uppenbarligen är det inte så för alla. Vi har exempel på människor som inte vågar gå till nattvarden för att de vet hur de reagerar. Man kan välja att bara ta brödet eller bara vinet, men för vissa känns det svårt att inte göra som de andra.

Vad händer nu när det gäller frågan om alkoholfri nattvard?

– Det vet jag inte. Det finns olika motioner om det här, och det var därför kyrkomötets läronämnd uttalade sig i frågan, i anslutning till det man sagt flera gånger tidigare. Nu pågår det utskottsarbete i kyrkomötet, och sedan så ger de förslag till vilka beslut kyrkomötet ska fatta, säger Anders Wejryd.

JENNY STADIGS

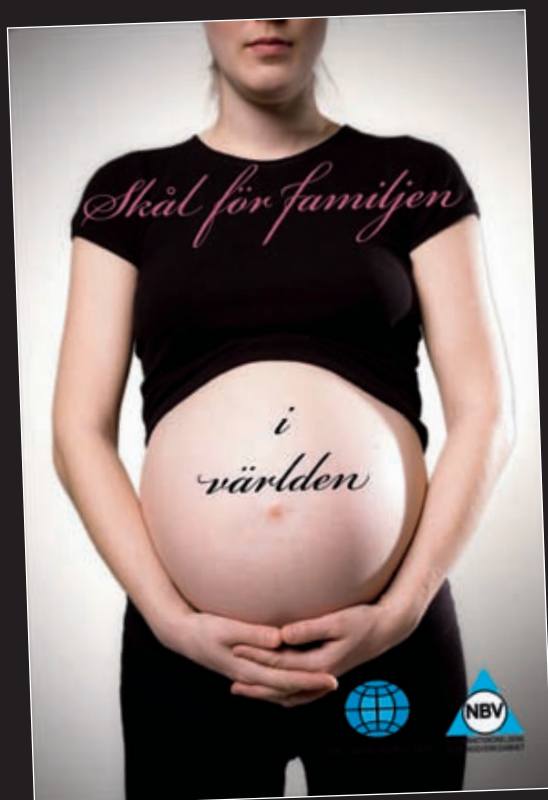
FOTO: ISTOCKPHOTO

LOKAL ALKOHOLPOLITIK

IOGT-NTO:s arbete med lokal alkoholpolitik syftar till att sprida metoder och tips för att göra verklighet av de alkoholpolitiska krav som IOGT-NTO har på samhället. Från hela IOGT-NTO-Sverige har vi samlat förslag, idéer och beprövad erfarenhet.

Gå in på **www.iogt.se/lokalalkoholpolitik** och bli inspirerad till nya utmaningar eller se om just era idéer och genomförda stordåd finns med för andra att inspireras av.

Om du har förslag, maila andrea.lavesson@iogt.se.

När vi minskar
alkoholskadorna
– stärker vi
mänskliga
rättigheter

IOGT-NTO-RÖRELSEN

Låna utställningen **Skål för familjen**
och läs mer på www.bistand.iogt.se/material

Pierre Andersson

HALLÅ DÅR!

Pierre Andersson

chefredaktör på Accent, som är nominerad till Sveriges Tidskrifters pris Årets tidskrift i kategorin fackpress under 50 000 exemplar. Vinnaren avslöjas den 20 oktober.

Först den klassiska frågan – hur känns det?

– Det känns fantastiskt bra, jätteroligt faktiskt. Vi har jobbat hårt för att utveckla tidningen det senaste året. Den respons vi har fått från läsarna har varit positiv och det här är ytterligare ett tecken på att vi är på rätt väg.

Varför förtjänar Accent att vinna?

– När Accent är som bäst så tycker jag att vi lyckas bra med att kombinera de riktigt svåra, tunga frågorna med att vara en inspirerande, rolig och spetsig tidning – och det där är inte alldeles enkelt. Dessutom tycker jag att vi har fått en väldigt fin form. Layouten och designen har blivit väldigt bra under det senaste året, och det lyfter fram innehållet. Men det är en tuff konkurrens. De två andra tidningarna som är nominerade i vår kategori, Driva Eget och Läkemedelsvärlden, verkar vara bra tidningar de också.

Hur viktigt är det här priset?

– Det är ju det största priset i Tidskriftssverige och Sveriges Tidskrifter som delar ut det samlat alla tidskrifter vi har i Sverige. Bara i vår kategori finns det väldigt många tidningar att välja på, så jag är som sagt väldigt glad över att vi är nominerade – det är stort bara det. Skulle vi vinna så är det ännu större.

JENNY STADIGS

SPRITPROGRAM I TV POLISANMÄLT

Beroendeforskaren Anders Tengström polisanmäler Kanal 5 för spritlangning till ungdomar i dokusåpan Kungarna av Tylösand.

TV Dokusåpan Kungarna av Tylösand spelades in i somras och visas just nu på Kanal 5. Programmet – som till stora delar består av alkoholkonsumtion och sex – och har väckt upprörda känslor bland tittare och experter.

Nu polisanmäler Anders Tengström, beroendeforskare vid Karolinska Institutet, Kanal 5 för spritlangning till ungdomar.

– Kanal 5 har brutit mot alkohollagen genom att tillhandahålla alkohol till deltagare som är under 20 år. Det är oklart hur gamla de andra personerna som kommer till huset och dricker är – det vill jag att åklagaren ska kolla.

FOTO: KANAL 5

Att brottet sker för öppen ridå i tv anser Anders Tengström gör det än viktigare med en polisanmälan.

– Jag hoppas att en åklagare tar sig an det här. Och det borde de kunna göra, det finns ju bildbevis, säger Anders Tengström.

Dan Panas, Kanal 5:s presschef, har inget att invända mot

polisanmälan.

– Det är en polisanmälan vi välkomnar, det är helt klart så att ett misstag har begåtts i produktionsbolagsledet och att de dubbla kontrollerna har brutit. Har det begåtts ett fel som bedöms som straffbart så måste vi ta det straffet.

JENNY STADIGS

FOTO: PRIVAT

100-årsfirande i Vetlanda

JUBILEUM Sista lördagen i september firade logen 4146 Standard i Vetlanda 100 år. Festligheterna började klockan två på eftermiddagen med gemensam sång, tal, minneshistorik från svunna tider, smörgåstårter och framträdanden av föreningens sånggrupp och en dragspelar. Sammanlagt kom 76 personer för att fira 100-åringen. Äldste medlemmen heter Erik Sköld, som varit med i nykterhetsrörelsen i 80 år.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Internationella Institutet blir kvar i Mölnlycke – tills vidare

En eventuell flytt av biståndsorganet IOGT-NTO-rörelsens Internationella Institut, III, från Mölnlycke till Stockholm skjuts på framtiden.

BISTÅND IOGT-NTO-rörelsens ordförandegrupp lade tidigare i höstas fram ett förslag om att III skulle flyttas från Mölnlycke till Stockholm senast 2012.

Förslaget väckte upprörda känslor på III. Generalsekretären och styrelsens ordförande ansåg att det vore fel av ägarna att fatta beslutet om en eventuell flytt över huvudet på III:s styrelse, Internationella rådet. Även personalen var kritisk till att de inte hade fått komma till tals.

När IOGT-NTO-rörelsens riksstyrelse skulle att ta ställning till ordförandegruppens förslag om att III skulle flyttas blev beslutet dock att en eventuell flytt skjuts på framtiden.

– Vi bestämde att uppdra åt Internationella rådet, III:s styrelse, att utarbeta ett förslag rörande institutets framtid. Förslaget ska innehålla en konsekvensanalys av en eventuell flytt, säger Anna Carlstedt, IOGT-NTO:s förbundsordförande.

Internationella rådets förslag ska läggas fram för riksstyrelsen i september 2011 och ska sedan fastställas på III:s huvudmannamöte i november 2011.

JENNY STADIGS

FOTO: ALEX NIKADA

Debatt. IOGT-NTO-rörelsen måste ta sitt ansvar efter valet.

Folkkrörelserna har under åren gett tusentals människor **en möjlighet att göra sina röster hörda och lära sig demokratins spelregler.**

Vi måste skapa möten – för toleransens skull

Ett främlingsfientligt parti har tagit plats i riksdagen. De som röstade fram Sverigedemokraterna brukar hävda att de inte blir tagna på allvar. Och visst finns det en poäng. Extremism och främlingsfientlighet göds av ökade klyftor mellan människor, av känsla av utanförskap och bristande tro på att man kan påverka samhället.

Därför behövs det nu fler platser där människor kan mötas – oavsett hudfärg, religion och var man bor. Det behövs forum där vuxna och barn från olika samhällsklasser och bakgrund tillsammans kan skapa något, och förändra samhället. Därför behövs nu folkkrörelserna mer än någonsin.

Nykerhetsrörelsen har en stolt tradition av tolerans. Vi bygger hela vårt arbete på övertygelsen om att alla människor har lika rätt till utveckling och lycka oavsett hudfärg, religion eller ursprung. Vi har ett omfattande internationellt arbete och jobbar även på många håll aktivt med integration. Framförallt är det i det vanliga föreningsarbetet som mötena mellan människor har skett. Folkkrörelserna har under åren gett tusentals människor, som

inte haft tillgång till makten, en möjlighet att göra sina röster hörda och lära sig demokratins spelregler. Vi har ökat självkänslan och stärkt självförtroendet med hjälp av föreningsverksamhet som teater, studiecirkel, danskurser och årsmöten.

I ärlighetens namn kan många IOGT-NTO-föreningar säkert inte i nuläget skryta med att visa på speciellt stor etnisk mångfald. Det finns oerhört mycket mer att göra. Och med söndagens valresultat har vår vilja att göra något vuxit.

Vi hoppas att det i flera föreningar och distrikt inom IOGT-NTO-rörelsen växer samma insikt och vilja att agera. Vi kan förändra, vi kan skapa tolerans istället för främlingshat. Vi kan fortsätta att möjliggöra möten mellan människor som kanske annars inte skulle mötas – vid kaffekokningen, på scoutlägret och under studiecirkeln men även utanför våra egna lokaler: i lärläsningsgrupper i de allt mer segregerade bostadsområdena eller på läger för barn från alla samhällsklasser och etnisk tillhörighet. Vi vet att viljan finns – som ett exempel kom 25 personer en vecka efter valet till ett första möte i Enköping med den återuppväckta

föreningen ”Vänskap utan gränser”. Man vill skapa verksamhet för människor i alla åldrar, oavsett bakgrund. I det här arbetet kan IOGT-NTO-rörelsen självklart spela en roll.

IOGT-NTO-rörelsen måste skapa ännu fler samtal mellan dem som upplever sig ofördelaktigt behandlade på grund av invandringen och dem som kommit till Sverige med en önskan att skapa ett liv utan förföljelse eller fattigdom. Vi kan ge barn och ungdomar en möjlighet att höras och att påverka sina liv – utan att använda syndaböcker. Och vi kan tydligt markera att främlingsfientlighet inte hör hemma i det Sverige som nykerhetsrörelsen var med och byggde upp. ■

Helena Wannberg,
Örebro

Ylva Sandin,
Saltsjö-Boo

Mona Örjes,
Enköping

Maria Haglund,
Uppsala

KALIFORNIEN: **MARIJUANA LAGLIGT**

Det började med marijuana som medicin. Nu står Kalifornien inför valet att legalisera drogen helt. Den 2:a november ska folket rösta ja eller nej.

TEXT OCH FOTO **JOANNA WÅGSTRÖM**

KAN BLI

➔ The Golden state som Kalifornien kallas, är känd för att sätta trender i USA och världen. Den 2:a november kan de starta en ny trend. Då ska folket rösta för eller emot legalisering av cannabis. Vinner ja-sidan blir Kalifornien den första staten i USA där marijuana är lagligt.

Men troligtvis inte den sista.

För fjorton år sedan legaliserade Kalifornien marijuana som medicin. Sedan dess har 13 andra stater följt efter och i dag ordinerar marijuana som

läkmedel i 14 amerikanska stater.

Hundratusentals personer, miljoner enligt vissa, röker medicinsk marijuana, bara i Kalifornien.

En industri har vuxit fram. Läkare som enbart jobbar med att skriva ut marijuana, dispensärer som säljer cannabis till patienter och odlare som förser dispensärerna.

Marijuana har blivit en del av vardagen. Accent har besökt den gyllene (eller den gröna?) staten.

Pastor Ron Allen och hans fru Lady Gail från Sacramento reser runt till kyrkor i Kalifornien för att övertyga den svarta befolkningen att rösta nej till proposition 19. "Marijuana är skadligt. Det kommer att vara en mycket mörk dag i Kalifornien om det legaliseras", säger Ron Allen.

"Vi behöver bättre utbildningar och fler jobb. Hur ska vi kunna utbilda den svarta mannen om han är hög?"

PASTOR RON ALLEN

Hur kommer du att rösta? 2 november röstar Kalifornien om legalisering.

T Alemayihu, *taxichaufför, Freemont*

– Jag kommer att rösta nej. Droger och alkohol förstör livet för personer, familjer och samhället. Folk blir lata när de röker och går inte till jobbet, de blir en börda för samhället.

Nicole Handle, 24, *butiksbiträde, Lodi*

– Jag har läst om propositionen och jag står någonstans i mitten. Jag tycker att det verkar som att det bara går ut på att tjäna pengar och att det inte är klart hur det ska regleras. Men jag har inget emot att folk röker marijuana.

Stephanie Flores, 30, *bartender, Sacramento*

– Jag står fortfarande i mitten när det gäller det här förslaget. Jag tycker att marijuana borde vara lagligt, jag har inget emot att folk röker. Men jag tycker att det är otydligt hur lagen ska upprätthållas. Jag menar vad händer om någon kör bil påverkad, får de böter, blir det fängelse? Jag vet inte.

”**V**i har personer i Kalifornien som vill legalisera marijuana. De säger att marijuana inte är lika farligt som alkohol. Är inte det som att säga att en kobra inte är lika farlig som en skallerorm?”

– Det är helt rätt pastorn. Amen!

– Jag vet inte hur det ser ut i ert område men där jag kommer från behöver vi inte ha fler personer som blir höga.

– Amen!

Applåderorna rungar. Pastor Ron Allen som står uppe vid altaret drar efter andan.

– De som vill legalisera marijuana röker redan gräs. Varför måste de göra det i ansiktet på oss andra? Jag säger det till er, när ni har tid, läs proposition 19. Jag kan inte säga åt er vad ni ska rösta men jag ber er att gå och rösta. Det handlar om nästa generation, ungdomarna.

Destiny Church i Elk Grove, Sacramento, är den 75:e kyrkan som pastor Ron Allen och hans fru Lady Gail besöker. Målet är att besöka hundra församlingar innan den 2:a november, då de boende i Kalifornien ska gå till val och rösta för eller emot legalisering av cannabis.

– Problemen som vi har i svarta områden kan inte lösas genom att legalisera marijuana. Vi behöver bättre utbildningar och fler jobb. Hur ska vi kunna utbilda den svarta mannen om han är hög?

Församlingen jublar, applåderar.

– Gud välsigne dig!

Ron Allen, en stor svart man klädd i svart kostym med lila skjorta, lämnar scenen.

Musiken startar, Destinykören tillsammans med församlingen sjunger ”I worship you because of who you are”.

■ ■ ■

I ett hörnkontor på huvudgatan Broadway i centrala Oakland, Kalifornien, står ett tiotal omaka skrivbord slarvigt uppradade. Tjockskärmar och bakelittlefoner trängs med pappershögar och vattenflaskor. Vägarna är klädda med posters som ropar ut budskapet ”Beskatta och reglera cannabis”.

– Hej, mitt namn är Dave och jag är volontär för kampanjen ”Yeson 19”. Har du hört talas om proposition 19? Propositionen går ut på att beskatta och reglera cannabis som alkohol, förklarar Dave Meiler för personen i andra änden av luren.

– Kommer du att rösta ja i november?

– Du ska det! Vad bra! Kan du tänka dig att engagera dig i kampanjen. Vi behöver all hjälp vi kan få?

Vid femtiden på eftermiddagen är alla skrivbord upptagna. Ett tiotal volontärer sitter med telefonlurar i händerna och ringer medborgare i Kalifornien. Det är bara 46 dagar kvar nu, de vill hinna ringa så många som möjligt.

■ ■ ■

Proposition 19 gör det lagligt för boende i Kalifornien som är över 21 år att odla, inneha och konsumera en begränsad mängd cannabis. Det blir också möjligt för de 478 städerna och 58 distrikten inom staten att reglera och beskatta försäljningen av cannabis. Författarna av propositionen vill att marijuana ska bli en vit marknad. Men de städer och distrikt som inte vill reglera försäljningen behöver inte göra det, även om proposition 19 röstas igenom. I de områden där man väljer att strunta i det förblir försäljningen en svart marknad.

Enligt opinionsundersökningarna leder

ja-sidan men valet väntas bli jämnt. Den senaste undersökningen från Public Policy Polling visar att 47 procent tänker rösta ja och 38 procent nej. Survey USA:s motsvarande siffror är 48–41. Field Poll mätte senast 49–42.

Mer än 3,4 miljoner Kalifornienbor rökte marijuana under 2008 enligt National survey on drug abuse and health och 400 000 personer använder marijuana dagligen, enligt Board of Equalization. Nästan hälften har rökt marijuana någon gång i sitt liv enligt en undersökning som tidningen Sacramento Bee genomfört.

Den utbredda attityden hos invånarna i Kalifornien är att marijuana lika gärna kan legaliseras eftersom alla ändå röker den.

– Men vad du än tycker om att legalisera marijuana så är proposition 19 inte det rätta sättet att göra det, säger Tim Rosales som är talesperson för Public Safety First, den officiella kampanjen emot proposition 19.

Enligt honom har förslaget flera allvarliga brister. Att det blir frivilligt att reglera försäljningen är en.

– Propositionen reglerar inte marijuana som alkohol. Den ger bara städerna och distrikten möjlighet att reglera försäljningen. Det kommer att bli kaos.

■ ■ ■

Inne på västra Contra Costas tillfälligt upprättade kampanjkontor är det tomt när Dan Rush och John May från fackförbundet United food and commercial workers förening 5, UFCW5, kommer in genom dörren.

– Vi försöker få ert stöd för proposition 19 och behöver hjälp med att boka in möten med personer som Dan kan prata

James Bolling III, 50, student och egenföretagare, Sacramento

– Jag kommer att rösta ja. Jag tror att vi skulle tjäna på det. Före den medicinska marijuana så var all rökning olaglig och alla pengar gick till kriminella. Om det vore lagligt skulle pengarna gå till samhället i stället. Dessutom skulle de som röker inte behöva ägna sig åt brott för att kunna röka.

Zoran Theodorovic, 44, säljare, Sacramento

– Jag tycker att det är värt ett försök. Vi har spenderat mycket pengar i våra försök att stoppa droger genom att skicka folk till fängelse och det har ändå inte fungerat. Så vi kan lika gärna prova och visar det sig att situationen blir värre än vad den var innan kan vi alltid kriminalisera det igen. Jag kommer att rösta ja.

Marlene Murphy, 77, pensionerad lärare, Sacramento

– Jag tycker inte att marijuana är bra, punkt slut. Men vi kommer aldrig att bli av med den så jag kommer nog att rösta för legalisering. Den medicinska marijuana är bara ett dumt påhitt, den borde definitivt beskattas. Så ja, jag kommer att rösta ja.

med, kan du hjälpa oss med det Terry? John May, som är ledare för UFCW5, tittar på kvinnan på andra sidan skrivbordet.

– Ni har min röst, jag stöder propositionen men det är inte säkert att vårt förbund kommer att göra det, säger Terry Golden, från Plumbers and Steamfitters union, som för tillfället sköter kampanjkontoret i Contra Costa.

– Det här handlar inte om att folk ska vara stenade på jobbet. Vi vill skapa lagliga jobb inom en ny industri och organisera arbetarna fackligt, svarar Dan Rush, som på uppdrag av UFCW5 jobbar heltid med att ragga suporters till propositionen.

Förbundet tror att cannabis kommer bli en ny blomstrande industri som kan skapa 60000 nya arbetstillfällen i Kalifornien. Deras plan är att UFCW5 ska organisera arbetarna inom näringen. Och Dan Rush är mannen som har utsetts för att få det att hända.

Dagen innan fick han Kaliforniens största fackförbund att ställa sig bakom propositionen. Paketet SEIU har 700 000 medlemmar från den offentliga sektorn, folk som just nu förlorar sina jobb på grund av Kaliforniens usla ekonomi. Jobb som enligt Dan Rush och andra legaliseringsivrare kan räddas genom att legalisera och beskatta cannabis.

Argumentet går hem hos många i Kalifornien men kommer knappast att bli verklighet. Även om alla städer och distrikt väljer att beskatta cannabis, vilket inte alls är säkert, är de beräknade skatteintäkterna på 1,4 miljarder dollar en droppe i havet för Kaliforniens totala budget på 90 miljarder dollar.

Dan Rush hoppar in i sin svarta Yukon och skyndar vidare mot nästa, hemliga, destination. Färden går upp genom bergen

och fram på slingriga vägar. Han stannar framför en villa i ett litet välbärgat samhälle. Tre män möter honom på parkeringen.

Marijuanadoften är påträngande. Trots det sänker alla rösterna när de nämner ordet cannabis.

– Vi vill sälja färdiga jointar till marijuanapatienter. Om du är sjuk kan det vara svårt att rulla jointar, berättar Medi-cones ägare för Dan Rush.

Medi-cone är en av de nio arbetsgivare inom cannabisbranschen som hittills anmält sig till UFCW5.

– Vi vill betala vår personal riktiga löner och göra allting rätt, därför vill vi samarbeta med facket, säger ägaren.

Han och hans fru har odlat själva sedan 1996. Nu för tiden försörjer de en lokal dispensär med sina färdigrullade jointar men företaget kan inte satsa fullt ut ännu. De väntar på att marijuana ska legaliseras – förhoppningsvis i november.

■ ■ ■

Sedan The Compassionate Use Act, röstades igenom i Kalifornien 1996, har cannabis varit lagligt som medicin för personer som har en rekommendation från en läkare. Hundratusentals personer har fått marijuana som medicin sedan dess. Tanken var att drogen bara skulle ges till patienter med allvarliga sjukdomar som cancer, aids och kronisk smärta. Men ryktet säger att vem som helst som betalar läkaravgiften på 150 dollar kan få en rekommendation, ett brutet finger för tio år sedan kan fortfarande göra ont.

– Om du kommer till mig med huvudvärk och jag kan välja att antingen ge dig aspirin som kan döda människor eller ge

dig marijuana som aldrig har dödat någon. Varför skulle jag ge dig den mer skadliga medicinen? Det hänger inte ihop, säger doktor Jean Talleyrand från företaget Medicann som har jobbat med marijuanamedicin sedan det blev lagligt i Kalifornien.

Enligt statistik från USA:s Drug Enforcement Administration, DEA, får 40 procent medicinsk marijuana för kronisk smärta, 22 procent för aidsrelaterade åkommor, 15 procent för humörrubbningar och 23 procent för andra besvär.

Även om medicinsk marijuana är lagligt enligt statens lagar är all form av cannabis klassat som narkotika och olagligt enligt landets federala lagar. Det innebär att de federala myndigheterna kan åtala dem som odlar och konsumerar marijuana i Kalifornien även om de lokala myndigheterna inte gör det.

■ ■ ■

Det plingar till i dörren till den lilla butiken Be Well som ligger på J street i Kaliforniens huvudstad Sacramento. En ung kille kommer in. Ser ut att vara frisk. Han går fram till luckan av plexiglas och visar upp sitt patientkort. En dörr öppnas. Killen går in. Efter ett par minuter kommer han ut igen och lämnar butiken.

Bakom dörren finns medicinen, marijuana. Favoritsorten just nu i Keith Wases och Ron Mullins affär heter Willies wonder, döpt efter sångaren Willie Nelson.

Ron Mullin och Keith Wase öppnade sin cannabisklubb, som de medicinska marijuanadispensärerna brukar kallas, för lite mer än ett år sedan.

– Vi har velat öppna en dispensär i tio år men det är inte förrän nu som det politis-

Hur kommer du att rösta? 2 november röstar Kalifornien om legalisering.

Manlio Melloni, 22, kock, Davis

– Jag kommer att rösta nej. Det finns ingen anledning att rösta ja. Vi har levit utan att marijuana har varit lagligt så länge att vi lika gärna kan fortsätta med det. Till 90 procent används det endast för nöje och inte medicin, det borde regleras ännu hårdare.

Maurice Thomas, 52, städare, Oakland

– Om jag kunde rösta så skulle jag rösta ja. Om det hjälper människor som är sjuka och inte är skadligare än alkohol så ser jag inget problem med det. Legaliserar man drogen kommer nog brottsligheten att gå ner också.

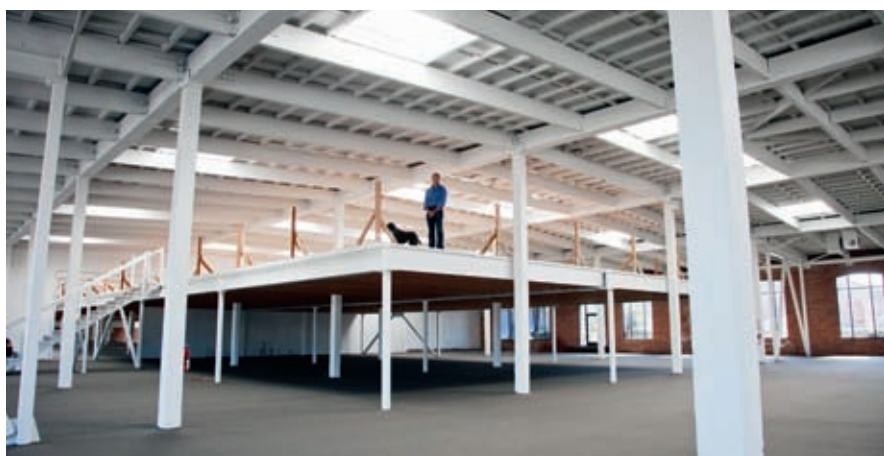

Michelle Johnson, 35, schemaläggare, Oakland

– Jag ska rösta ja. Jag tycker att alla som har barn borde få röka lagligt för att kunna lugna ner sig emellanåt.

Kampanjkontoret för kampanjen Yes On 19 har sitt högkvarter i Oakland. "Cannabisförbudet är ett slöseri med tid och pengar. Marijuana säljs för 14 miljarder dollar varje år, knarkkartellerna står för 60 procent av försäljningen. Om vi istället legaliserar och beskattar cannabis skulle staten få in 1,4 miljarder dollar i skatt", säger James Rigdom, en av ledarna för kampanjen.

I Oakland, Kaliforniens marijuanacentrum, har man bestämt sig för att ge fyra företag tillstånd att odla marijuana i stor skala. Jeff Wilcox har ansökt om ett tillstånd. Får han ett ja ska han investera 20 miljoner dollar i företaget som han beräknar kommer ha 300 anställda. Lokalen som han står i på bilden ska fyllas med marijuanaplantor.

"Jag kan välja att antingen ge dig aspirin som kan döda människor eller ge dig marijuana som aldrig har dödat någon."

JEAN TALLEYRAND, LÄKARE

Kelly Rowland, 23, assistent, Oakland

– Jag tycker att det ska legaliseras. Om det är något som borde kriminaliseras så är det cigaretter.

Damon Gollatt, 38, San Francisco

– Jag stöttar proposition 19 och kommer att rösta ja i november. Alla borde få röka marijuana. Det är bra för medicinska problem och stress.

Lalah Lopez, 25, Sunset

– Jag ska rösta ja. Jag tycker att vi ska legalisera marijuana hela vägen. Det används redan för medicinska syften, jag tycker att även de som inte är sjuka ska få använda det.

KALIFORNIEN: MARIJUANASTATEN

ka klimatet har blivit det rätta, säger Ron Mullin. Han syftar på president Obamas uttalande för ett år sedan om att de federala myndigheterna inte längre skulle ägna sig åt att jaga människor som har marijuana som medicin. Ett uttalande som har gjort att de flesta som är för legaliseringen av cannabis tror att Obama även kommer att se mellan fingrarna om det blir ett ja i november.

Trots att Keith Wase och Ron Mullen jobbar inom marijuanaindustrin ska båda rösta emot proposition 19. Det ska även doktor Jean Talleyrand. California Can-

nabis Association, en förening för företag inom medicinsk marijuana, har också tagit ställning emot förslaget.

De är oroliga att en legalisering av marijuana för nöjesbruk kommer att påverka deras patienters rättigheter negativt. Eller, enligt många, så är de oroliga att en generell legalisering kommer att innebära mindre pengar i plånboken.

■ ■ ■

Sedan Kalifornien legaliserade marijuana för medicinskt bruk för 14 år sedan har 13

andra stater hakat på och medicinsk marijuana är nu lagligt i 14 stater i USA.

I november kan Kalifornien bli den första staten som även legaliserar cannabis för nöjesrökning.

– Kalifornien sätter trender och just nu tittar hela USA och resten av världen på oss. Legaliseras marijuana här kommer andra stater att följa efter, säger Tim Rosales från Public Safety First.

Och om det blir ett nej?

– Då kommer de att komma tillbaka med ett bättre förslag 2012. ■

Marijuana i form av godis, kakor, bullar, och olika grässorter. Cannabisen har namn som Big Bud, Cotton Candy och Super Silver Haze.

Ron Mullin och Keith Wase driver cannabisklubben Be Well i Sacramento. Jessica Mattox är anställd. Priset på marijuana varierar utifrån kvalitet. För en mellanstark sort får patienterna betala från 25 till 45 dollar för cirka 3,5 gram.

Proposition 19. Det här handlar folkomröstningen om.

- ▶ Personer som är 21 år och äldre får inneha, bereda, dela och transportera upp till ett uns marijuana (28 gram).
- ▶ På privat mark odla marijuana på en yta av högst 25 kvadratfot (2,3 kvadratmeter) per privat bostad eller jordlott.
- ▶ Inneha skördad marijuana och levande plantor odlade på en sådan yta.
- ▶ Innehavet och odlingen får endast vara till en individs personliga bruk, inte försäljning.
- ▶ Förslaget gör det möjligt för staten, städerna och distrikten inom Kalifornien att godkänna, beskatta och reglera kommersiell odling, beredning, distribution, transport och försäljning av marijuana.
- ▶ Marijuana får endast konsumeras i en bostad eller annan ickeoffentlig plats.
- ▶ Statliga och lokala polismyndigheter kan inte beslagta eller förstöra marijuana från personer som följer lagen.
- ▶ Arbetsgivare har fortsatt rätt att vidta åtgärder mot en anställd vars marijuanaabruk påverkar arbetet.
- ▶ Rökning av marijuana i närheten av minderåriga är förbjudet.
- ▶ Förslaget ändrar inte förbudet mot att köra bil under påverkan av droger.
- ▶ En person över 21 som medvetet ger en minderårig marijuana kan dömas till fängelse i upp till sex månader och få böter på max 1000 dollar.

Färdigrollade jointar från Medi-Cone.

"Kalifornien
sätter trender
och just nu
tittar hela
USA på oss.
Legaliseras
marijuana här
kommer andra
stater att följa
efter"

TIM ROSALES

Dale Clare, en av talespersonerna för Oaksterdam University och proposition 19, visar cannabisodlingen på skolan. "På de praktiska kurserna där man får lära sig att odla och framställa marijuana har vi cirka 40 elever, på de teoretiska har vi 120", säger hon.

Oakland ska bli nya Amsterdam

Oaksterdam University grundades av Richard Lee efter en resa till Amsterdam. Drömmen var att skapa en kopia av den holländska staden i USA. Proposition 19 kan bli det sista steget på vägen dit.

– När ni jobbar som patientrådgivare i en dispensär är det viktigt att ni har en professionell framtoning. Tänk på språket, använd inte ordet gräs, säg cannabis. Det är det korrekta ordet och det hjälper inte vår sak att kalla det något annat, säger Kasim Macaluey till studenterna i klassrummet på Oaksterdam University. Lektionen heter "Patient-relationer" och handlar om hur man ska sköta en dispensär.

Skolan tränar eleverna inför ett jobb inom cannabisindustrin och 12 000 elever har tagit examen sedan Richard Lee grundade den i Oakland 2007. Inspirationen till skolan fick han under en resa till Amsterdam, därav namnet Oaksterdam.

– Oaksterdam har fyllt funktionen att samla olika aktörer inom branschen. Förut

skötte alla sig själva nu har vi skapat en industri, säger Salwa Ibrahim, Richard Lees assistent

Richard Lee och Jeff Jones, som är den andra författaren till proposition 19, öppnade också de första cannabisklubbar i Oakland. Under storhetstiden fanns det 16 dispensärer i området. Men efter ett beslut från politiker i Oakland begränsades antalet till fyra.

Richard Lee och Jeff Jones har med proposition 19 tagit nästa steg på vägen mot att skapa ett nytt Amsterdam. Richard Lee har satsat 1,5 miljoner dollar på kampanjen. 900 000 dollar gick till att samla ihop de 430 000 namnunderskrifter som krävdes för att få med förslaget i valet. Totalt skrev 790 000 personer under.

– Lagen som vi skulle ha velat skriva hade varit en lag som inte hade kunnat vinna. Vi skrev en lag som vi tror kan klara det, säger Jeff Jones och fortsätter:

– Sedan får någon annan ta över och fylla på resten. Det här är väldigt jobbigt och uttröttande. ■

Federala lagar vs statliga lagar.

De federala lagarna i USA är de gemensamma lagarna som gäller för hela landet.

Varje stat inom USA kan upprätta sina egna statliga lagar, även om de bryter mot de federala lagarna.

Den medicinska marijuana är laglig enligt de statliga lagarna i 14 stater i USA. Men olaglig enligt de federala lagarna.

Det innebär att de lokala myndigheterna inom staterna inte griper eller åtar någon som använder marijuana för medicinskt bruk enligt statens gällande lagar. Men de federala myndigheterna, Drug Enforcement Administration, DEA, som är en del av justitiedeparte-

mentet, kan fortfarande gripa personer som använder medicinsk marijuana eftersom de bryter mot de federala lagarna.

DEA har genom åren stängt ner ett stort antal cannabisklubbar som säljer medicinsk marijuana. Ägarna har åtalats.

Om marijuana legaliseras för nöjesbruk i Kalifornien kommer det fortfarande att vara ett brott att odla, inneha och konsumera marijuana enligt de federala lagarna. Ingen vet i dagsläget hur de federala myndigheterna tänker agera i det läget.

Legalisering för frihet.

2008 greps över 60 000 personer i Kalifornien för innehav av en mindre mängd cannabis. Den svarta och spanska befolkningen stod för 56 procent av gripandena trots att de endast utgör 44 procent av befolkningen och trots att de röker mindre cannabis än den vita befolkningen.

Statistiken har fått NAACP, en av USA:s äldsta organisationer för medborgertliga rättigheter, som bland annat stoppade lynchningen av svarta i början på 1900-talet, i Kalifornien att ställa sig bakom legaliseringen av marijuana.

KÄLLA: RAPPORT "TARGETING BLACKS FOR MARIJUANA"

I fokus. Knarket förvandlar Mexiko till krigszon.

MEXIKOS KNARKKRIG

Vad händer?

► I Mexiko pågår sedan början av 2000-talet ett blodigt knarkkrig som successivt trappats upp. Cirka 30 000 offer har totalt krävts i knarkkriget sedan 2006, då president Calderón satte in militären mot maffian. Mexikanska karteller har existerat i några decennier, men blev mäktigare efter att ledande colombianska karteller splittrats och tappat i betydelse. De mexikanska kartellerna slåss om kontrollen över införselrutten till USA, där den stora marknaden finns. Mexiko är ett nyckelland i produktionen och transporten av droger. Mexikanska knarkkarteller kontrollerar cirka 70 procent av all utländsk narkotika som förs in i USA. Den totala förtjänsten av illegala droger kan handla om bortåt 50 miljarder amerikanska dollar årligen.

Var pågår det?

► Värst är situationen i Ciudad Juarez, vid gränsen till USA, där fem maffiamord äger rum dagligen. Offren skjuts ner på öppen gata, kidnappas eller torteras till döds. Många mord har skett på behandlingshem för missbrukare, som anses vara plantskolor för kriminella ligor. Många advokater, poliser och militärer som kämpar mot brottsligheten har också fått sätta livet till. Det senaste året här även privatpersoner dödade, exempelvis på restauranger som kontrollerats av maffian. Journalister lever farligt. Nyligen mördades en fotograf i Ciudad Juarez och tidningen har nu valt att inte skriva om knarkkriget till dess att de får en förklaring. Vad vill maffian?

Knarkkriget är främst koncentrerat till de mexikanska delstaterna Sinaloa, Chihuahua, Michoacán och Tamaulipas.

Vilka är inblandade?

► Mördarna i Ciudad Juarez är ofta unga killar från fattiga förorter som ser en möjlighet att tjäna snabba pengar. De som ger order är "La linea", den inre klicken i Juarezkartellen. Den består bland annat av politiker, advokater, företagare och före detta poliser.

Varför?

► Knarkkriget handlar om att dominera införselrutterna till USA. Intäkter på hundratals miljarder kronor står på spel. Därför är kartellerna beredda att göra vad som helst för att vinna kriget. Korrupta poliser och militärer underlättar för de kriminella att fortsätta.

Vad säger mexikanerna?

► I Mexico City, dit våldet ännu inte nått, är man oroad men man tror fortfarande att den mexikanska staten har läget någorlunda under kontroll. I de drabbade områdena, som i Ciudad Juárez, är människor skräckslagna och vågar inte prata öppet med journalister. Kidnappningar och mord hör till vardagen och många som har möjlighet flyr till lugnare områden. Människorättsorganisationer kämpar emot, men tar stora risker. Även "vanligt" våld trappas upp, då vissa områden blivit laglöst land. Kriminella tar chansen i det allmänna kaos som råder.

Hur påverkas knarkkriget om marijuana legaliseras i USA?

► Påverkan blir troligen inte så stor, eftersom övriga droger som kokain och amfetamin fortsätter att vara illegala och omsätta stora summor. Däremot finns en livaktig debatt i Mexiko om att legalisera allt knark i landet. Förespråkarna menar att det kan vara värt att få fler narkomaner eftersom man då slipper de tiotusentals morden per år på grund av knarkkriget. En legalisering skulle sätta stopp för kartellerna och de svarta pengarna skulle bli vita. Statliga regleringar och handelsregler skulle ge skatteintäkter till den mexikanska staten.

Vad gör Mexikanska staten?

► När president Felipe Calderón kom till makten 2006 satte han in militären i kampen mot maffian, eftersom polisen behövde komma tillrätta med korruptionen inom kåren. Till en början gick det bra. 40 000 soldater kommanderades ut i landet och höga maffiabossar lämnades ut till USA. Militären tog kontroll över tidigare maffiadominerade områden. Men när en kartell fick problem kom genast en ny och tog över.

I Ciudad Juárez är 7 500 soldater och 2 500 federala poliser inkallade för att bekämpa maffian. Men morderna och våldet fortsätter. Många menar att rättsstaten i Mexiko har havererat och att kartellerna strävar efter att ersätta staten och införa egna lagar. Samtidigt har den mexikanska staten, ofta efter samarbete med USA, lyckats gripa ett stort antal knarkkungar på senare år.

Vad säger USA?

► Eftersom Mexiko gränsar till USA och nästan allt knark till landet förs in via Mexiko, har USA stort intresse av att få ett slut på knarkkriget – som dock mest håller sig i Mexiko. Man har alltså inte sett någon större spridning av knarkrelaterade maffiamord och våld på andra sidan gränsen. Tvärtom är El Paso (som gränsar till Ciudad Juárez) USAs minst våldsdrabbade stad. Straffen är hårdare i USA, varför mexikanska knarkkungar undviker att agera på amerikansk mark. Den amerikanska illegala droganvändningen omsätter 60 miljarder dollar årligen. Om man minskar efterfrågan, kommer sannolikt en del av de mexikanska kartellerna att försvinna. USA och även Europa är alltså i allra högsta grad en del av problemen i Mexiko.

Vad händer just nu?

► Nyligen greps knarkkungarna La Barbie och El Grande. De två gripandena väcker hopp i Mexiko om ett slut på knarkkriget. Samtidigt växer kritiken mot Calderón. Många menar att hans hårda metoder bara är ett sätt att öka sin popularitet och framstå som handlingskraftig. Man vinner småsegrar, men våldet fortsätter att öka lavinartat. I stället borde man infiltrera den finansiella delen av maffian och kapa där. Men frågan är om Calderón är villig att göra det. Varje år tvättas 10 miljarder illegala dollar i det mexikanska systemet, pengar som staten skulle gå miste om. Och om man inte arbetar med den sociala misären och fattigdomen kommer man aldrig till rätta med maffian. För de allra fattigaste finns ofta inga andra alternativ än att gå in i kriminalitet.

LIVET PÅ TOLLARE

Accent har träffat två elever som går på IOGT-NTO:s folkhögskola Tollare. Under det kommande året följer vi dem och deras vardag på skolan.

Möt Alexandra och Per, som båda ser Tollare som starten på något nytt.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

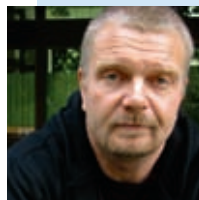

Alexandra Johansson Åkergren

Ålder: 20

Bor: Nykvarn och Tollare elevhem

Gör: Går "Allmän kurs med sociala frågor och livskunskap"

Per Svensson

Ålder: 45

Bor: På Tollare elevhem

Kommer från: Osby i Skåne, har bott en längre period i Stockholm

Gör: Går "Allmäns kurs i sociala frågor och livskunskap"

Alexandra: Jag vill lära mig mer om mig själv

Alexandra Johansson Åkergren har en dröm. I framtiden vill hon arbeta med barn och ungdomar med bokstavs-kombinationer. Hon har själv erfarenhet av vad det innebär, efter att under skoltiden fått diagnosen add, vilket är adhd utan hyperaktivitet.

– Jag hade svårt att avsluta saker och påbörja saker med för den delen. Men nu har jag kommit tillrätta med problemen, säger hon.

Hon har inte gått på gymnasiet, det fungerade inte. Det är därför hon är här nu. På Tollare har hon äntligen fått chansen att genomföra drömmen, även om den än så länge hägrar ganska långt borta.

– Jag skulle vilja plugga till socionom så småningom. Men först måste jag bli färdig med de här två åren och få gymnasiekompetens. Sedan får vi se vad som händer, säger Alexandra. Men hon tycker att det känns bra att ha fått börja på Tollare. Här får hon vara precis den hon är: bisexuell, lite osäker ibland, ombytlig och med en del i bagaget från skoltiden.

– Här är alla lite annorlunda, det är bra! Ingen behöver känna sig konstig och alla får vara med, oavsett bakgrund och erfarenheter.

Alexandra stortrivs med sin klass och lärarna. Skolarbetet bygger mycket på diskussioner – i alla fall hittills.

– Jag tror det passar många av oss bra att inte fokusera så mycket på böcker och räplugg. I stället delar vi med oss av våra erfarenheter på lektionerna och har väldigt intressanta diskussioner. Men visst, när vi börjar med engelska till exempel så blir det nog böcker och en del läxor, det går ju inte att komma ifrån, funderar Alexandra.

Det bästa med skolan tycker hon är de softa lektionerna och att det inte är någon betygshets. Här får eleverna omdömen. Stämningen på skolan är ett annat plus.

– Det känns avslappnat, alla är trevliga och glada och alla är motiverade att plugga. Så är det ju inte alltid i gymnasiet. Att folk är i olika åldrar är också positivt. Vi är alla vuxna människor, men med helt olika erfarenheter. Det känns kul!

Alexandra kommer från Nykvarn, där

hon har sina föräldrar och syskon. Därför har hon valt att bo på elevhemmet under studietiden.

– Jag trivs jättebra med att bo på skolan. Det är lugnt och skönt, folk städar och diskar efter sig i köket, det är aldrig något tjafs eller bråk. Det är ju en av fördelarna med att skolan har en nykter profil. Man slipper stökiga fyllefester och andra problem kopplade till alkohol, säger Alexandra, som dock själv inte är nykterist.

Vilka förväntningar har hon på de kommande åren på Tollare?

– Att jag ska klara kurserna förstås och få möjlighet att söka vidare till högskola. Men också att lära mig mer om mig själv

och utvecklas som människa. Jag vet att jag är Alexandra. Jag vet att jag är envis och tjurskallig. Men vem är jag mer?

När Alexandra får frågan vad hon tror att hon kommer att göra om tio år fnissar hon lite. Det är svårt att svara på. Hon funderar en stund.

– Då jobbar jag med barn och ungdomar och har en kille eller en tjej i mitt liv. Kanske har jag barn, men det är inte säkert. Jag tycker om barn och har praktiserat på dagis. Barn är så raka och direkta. Och alltid glada, även om de är ledsna en kort stund. Men egna barn? Det får framtiden utvisa. ■

"Ingen behöver känna sig konstig och alla får vara med, oavsett bakgrund och erfarenheter."

ALEXANDRA

"Jag måste lära mig hur man beter sig och fungerar i olika situationer, som för andra ter sig helt naturliga."

PER

Per: Det är som att börja på nytt

För Per Svensson betyder Tollare folkhögskola en nystart i livet. Med ett 30-årigt missbruk bakom sig känner han sig bokstaveligen som ett skolbarn på nytt. Han är nyfiken, en smula osäker och mycket vetgirig. Han går 2-åriga "Allmän kurs med sociala frågor och livskunskap", som ger gymnasiekompetens och känner sig både taggad och förväntansfull inför framtiden.

– Efter avslutad kurs hoppas jag att jag har fått mer kunskap om det mesta, att jag blivit mer allmänbildad helt enkelt. Att jag fått kunskap om hur samhället och datorer fungerar och en djupare kunskap om mig själv som person. Jag hoppas att jag har lärt känna nya människor, fått ett nytt och brett kontaktnät och att jag vågar gå utanför min egen bekvämlighetszon. Som före detta missbrukare har man missat oerhört många år av sitt liv och har dåliga allmänkunskaper om det mesta som hör ett vanligt liv till. Att vara här är som att börja på nytt, säger Per Svensson och berättar rättframt och i korta ordalag om sin bakgrund.

En knarkkarriär som började i hemstaden Osby i norra Skåne när han var i tidiga tonåren. Hasch, alkohol och amfetamin. Ut och in på behandlingshem. Återfall.

Tillfälliga jobb. Boende på härbärgen, i bilen och under broar. Mera behandling och ytterligare återfall.

– Det var ett destruktivt liv. När en tjejkompis dog 2008 fick jag mig en rejäl tankeställare. Ville jag fortsätta så här? För mig gick det bara utför, och det gick snabbt. Jag kom in på behandling för ett och ett halvt år sedan och har varit drogfri sedan dess. Jag har gått i terapi och mår i dag bättre än någonsin. Jag kommer aldrig mer att ta droger.

Han ser på det kommande året på Tollare som dörren till ett nytt liv, en chans han inte vill missa. Han hade hört talas om skolan och tyckte att den verkade passa honom. Den drogfria miljön, som gör att han aldrig riskerar att lockas ta ett glas. De vackra omgivningarna och så kursen som är inriktad på det han vill arbeta med i framtiden, sociala frågor.

– Jag har periodvis jobbat som bilmekaniker och känner att det vill jag inte göra igen. Jag vill syssla med något helt annat. Kanske jobba med ungdomar, eller människor som lever i missbruk. Med mina erfarenheter kan jag tillföra mycket, säger han och berättar att planen är att efter avslutad kurs plugga vidare på skolans

socialpedagogiska program.

Men han inser att vägen dit är lång. Först måste han ta sig igenom den här kursen och lära sig "självklara" saker som hur man hanterar en dator och hur politiken i vårt land är utformad.

– Jag har så många luckor, både känslomässiga och kunskapsmässiga. Jag måste lära mig hur man beter sig och fungerar i olika situationer, som för andra ter sig helt naturliga.

Han trivs med att bo på elevhemmet, han känner sig trygg i den drogfria miljön, han gillar sina klasskompisar, lärarna och upplägget på studierna. Hans bristande allmänbildning känns inte som något ok.

– Visst, jag märker ju att jag har brister. Men å andra sidan kan jag tillföra saker från mitt perspektiv. Jag har inget att skämmas för.

Klasskamraterna är i blandade åldrar, från 18 till 45, och alla har olika erfarenheter i bagaget.

– Det gör att vi har väldigt intressanta diskussioner och grupparbeten. Eftersom många bor på skolan får vi också en speciell gemenskap, även om jag själv inte är typen som hela tiden måste ha folk omkring mig. Men det handlar nog mest om mitt dåliga självförtroende.

En vanlig skoldag kliver Per upp vid sju, duschar och äter frukost i den gemensamma matsalen. Skolan börjar vid halvnio, med lektioner till tre. Därefter brukar han träna, antingen i gymmet eller genom att ta en rask promenad på en timme. Han deltar också i AA-möten två kvällar i veckan, inne i Stockholms centrum. De kvällar han är kvar på Tollare brukar han mest ta det lugnt, kolla igenom eventuella läxor, laga mat och småprata lite med de andra i korridoren.

– Just nu försöker jag få struktur på tillvaron och fundera på hur jag vill forma min framtid. Att meditera och bara vara är ett bra sätt för mig att hitta fokus. Jag behöver ta det lugnt på fritiden. ■

En lektion med eleverna som går "Allmän kurs med sociala frågor och livskunskap".

Tre frågor till rektor Anders Svensson

Hur känns det att vara ny på jobbet?

– Jag har bara jobbat sedan början av denna termin. Men det känns bra! Jag har ju lång erfarenhet sedan tidigare av arbete på folkhögskola då jag närmast kommer från Stensund, Frisksportförbundets folkhögskola.

Vilken är skolans profil?

– Man kan säga att det är reportage och foto, att skrivandet går som en röd tråd genom allt vi gör här. Men också den socialpedagogiska inriktningen är en del av vår profil. Jag anser dock att vi behöver bli mer tydliga med vad

som är vår profil, som i dag är ganska vag. Vad vill vi? Den biten behöver vi utveckla.

Vad är det bästa med Tollare?

– Nykterheten som är vårt varumärke är en stor fördel, men är ibland också ett hinder. Om någon vill ha sitt bröllop här så får de ju inte ha någon alkohol. Då kanske man väljer bort Tollare. Men annars är solidariteten med de svagaste och vårt humanitära arbetssätt, som innebär att varje elev blir "sedd" oavsett bakgrund, en enorm styrka.

Det här är Tollare. IOGT-NTO:s folkhögskolor.

- ▶ IOGT-NTO driver två folkhögskolor, Tollare i Nacka och Wendelsberg i Mölnlycke.
- ▶ Skolorna används till studier samt till konferens, bröllop och andra typer av arrangemang.
- ▶ Tollare finansieras av statsbidrag, landstingsbidrag samt intäkter från konferenser.
- ▶ 138 elever går på Tollare. Ytterligare går på enbart dagkurser.
- ▶ 50 elever bor på skolan. Det kostar 1650 kronor per månad. Lunch och fika är obligatoriskt och kostar 375 kronor per vecka.
- ▶ Drogrfriheten på skolan tas på stort allvar. Den som överträder reglerna och missbrukar eller dricker på skolan får sluta.
- ▶ Tollare folkhögskola har funnits i 52 år.
- ▶ Huvudbyggnaden är från mitten av 1700-talet.
- ▶ Skolan har en mängd kurser att välja från, med olika inriktningar. Här finns allmän kurs, kreativt skrivande, foto, sociala frågor och livskunskap, socialpedagogiskt ungdomsarbete samt reportagekurser. Skolan har också distansutbildningar inom bland annat socialpedagogiskt ungdomsarbete, tolvstegsmetoden och gruppledd utbildning.

ATT LEVA MED FAS

Simon är tolv år och föddes med fetalt alkoholsyndrom, FAS. Fotografen David Dahlberg följde honom under en tid. Det här är hans bilder ur Simons liv.

FOTO OCH BILDTEXTER **DAVID DAHLBERG**

"För Simon har alltid skogen varit den perfekta lekplatsen. Huset han bor i ligger kant i kant med skogen och här kan han röra sig fritt, vilket han gör i princip varje dag, året runt.

Byggandet på kojans verkar för oss andra gå långsamt men i Simons imaginära värld är den fullt klar och redo för allt från laglösa banditer till rymdmonster."

"Simons diagnos gör honom oerhört rastlös och överaktiv. I det vanliga livet kan man lätt uppfatta honom som apart, han är där och man känner och ser honom men allt som oftast är han redan på väg någon annanstans.

Denna enorma energi som lämnar den spröda kroppen tar ut sin rätt och Simon tar ofta fullständigt slut."

Simon bor sedan han var tre månader gammal hos sin fosterfamilj. Familjen är mycket engagerad inom FAS-föreningen.

"I Simons nätta lilla kropp ser jag så otroligt mycket kärlek och värme samtidigt som jag som betraktare även känner ett enormt vemod. Även om det finns oändligt med kärlek kring Simon så är det oerhört smärtsamt att veta att hans tillstånd är något som faktiskt har gått att undvika. Men detta till trots så lever Simon ett äventyr."

Fetalt alkoholsyndrom, FAS. Orsakas av att mamman druckit alkohol under graviditeten.

Sociala svårigheter, dåligt minne och speciella ansiktsdrag är några symtom på fetalt alkoholsyndrom, FAS. Sjukdomen kan ta sig många uttryck. Men den har alltid samma orsak – mamma drack under graviditeten.

Hur många barn som föds med fetalt alkoholsyndrom, FAS, i Sverige är oklart. En uppskattning, som presenteras på FAS-föreningens hemsida, är att det rör sig om ett till två barn per tusen.

För att få diagnosen ska fyra kriterier uppfyllas: mammans alkoholkonsumtion ska vara dokumenterad, barnet har dålig tillväxt, ansiktsförändringar och skador i det centrala nervsystemet i hjärnan.

Personer med FAS har ofta problem med inlärning, motorik, minnet och sociala relationer.

– De som har de allvarligaste skadorna får ofta hjälp från vår-

den, då syns det och är påtagligt. Men har man har den typen av diffusa skador som låg impulsstyrning, att man är lättledd och naiv, är det ofta man hamnar i en gråzon och aldrig får hjälp, säger Katarina Wittgard, som är ordförande i FAS-föreningen.

Oftast är det först i treårsåldern de första tecknen visar sig.

– Det är då det börjar ställas högre krav på barnet. De ska leka med andra barn och lära sig att klä på sig.

FAS orsakas alltid av att mamman druckit alkohol under graviditeten. Barnet kan få alkoholskador både om modern regelbundet dricker en måttlig mängd alkohol eller om hon tar sig en fylla en gång. Hur allvarliga skadorna blir påverkas till viss del av andra faktorer såsom mammans näringsintag och barnets genetiska motståndskraft.

För tio år sedan startades FAS-föreningen i Sverige. De ger stöd till vuxna och föräldrar som har barn som har skadats av alkohol under fostertiden. Föreningen ger också stöd och råd till personal inom BVC, förskola, skola och socialtjänst som under sin yrkeskarriär stöter på barn med alkoholrelaterade fosterskador, kanske utan att de ens vet om det.

JOANNA WÄGSTRÖM

Vit Jul 2010

Tiden går fort och snart är det jul. Ni har väl inte glömt att planera in årets Vit Jul-aktiviteter? Hur er förening väljer att engagera sig i kampanjen är helt upp till er. Ni kan exempelvis ordna aktiviteter under jullovet, ringa runt till politiker, skriva insändare, sälja pins, samla in ställningstaganden, stå på torget och bjuda på glögg och berätta om Vit Jul, hitta kändisar som blir ambassadörer för projektet, ordna sponsring av företag, ja möjligheterna är många!

Ekonomiskt stöd

5 november är sista dagen att ansöka om ekonomiskt stöd till genomförande

av barn-, ungdoms- och familjeaktiviteter inom ramen för Vit Jul.

Samtliga riktlinjer och ett digitalt ansökningsformulär finns på www.iogt.se/vitjul.

Aktiviteter

Glöm inte att registrera era planerade aktiviteter så att de kommer upp på www.vitjul.se! All öppen verksamhet runt om i landet som anordnas under perioden 10 december–9 januari kan registreras digitalt på www.iogt.se/vitjul.

Vid frågor, kontakta info@vitjul.se eller 08-672 60 00.

Bidrag till alkoholfria mingel

IOGT-NTO-föreningar, kretsar och distrikt erbjuds att söka pengar för att skapa fler externa alkoholfria arrangemang. Dessa alkoholfria mingel ska, för att vara bidragsberättigade, arrangeras tillsammans med någon annan organisation utanför nykterhetsrörelsen (extern part).

Ett utmärkt tillfälle att bjuda in personer utanför våra led för att prata om våra frågor, och visa den verksamhet som finns. Bidragen är ett fast belopp på 3 000 kr och fås mot en kort beskrivande text med budget som du skickar till olle.andersson@iogt.se.

Pumpen 2010

Glöm inte att anmäla ert lag till årets upplaga av frågetävlingen Pumpen, som går av stapeln torsdag den 11 november kl 20.00.

Årets praktiska uppgift är att genomföra en studiecirkel genom studieförbundet NBV. Läs mer på www.iogt.se/pumpen. Anmälan till årets tävling senast den 18 oktober.

Ljusmanifestation

Den 1 november genomför IOGT-NTO ljusmanifestationer på många platser för att hedra narkotikans offer. Läs mer på www.iogt.se/ljusmanifestation.

Isskrapor, julklappsetiketter, affischer, termosar, mössor, pussel, förkläden och flyers – det finns massor av Vit Jul-material för er förening att beställa på www.iogt.se/vitjul. Privatpersoner handlar till ordinarie priser på www.vitjul.se

UTBILDNINGAR 2010/2011

Anmälning till alla utbildningar görs på hemsidan www.iogt.se.

Vill du veta mer om innehållet eller har andra frågor, se hemsidan, mejla info@iogt.se eller ring 08-672 60 05. I kurskostnaden ingår (om inget annat anges) resa med billigaste färdssätt, mat samt övernattnings i dubbelrum om kursen varar flera dagar.

VALBEREDNINGSKURS

Få praktiska tips på hur du kan jobba som valberedare inom nykterhetsrörelsen! Alla våra styrelser är viktiga för vår utveckling och därför har valberedningen en viktig roll att få ihop en bra styrelse där personerna kompletterar varandra och erfarenheten blir så bred som möjligt.

Kursen arrangeras på två orter:

13 november, Umeå

14 november, Stockholm

(anmälan senast den 25 november)

Kostnad: 350 kr inklusive mat och resekostnad som överstiger 300 kr (billigaste färdssätt).

VERKSAMHETSFORUM

Verksamhetsforum är tillfället där du träffar IOGT-NTO:are från hela landet under en inspirerande helg för att lära och umgås. Programmet är fyllt med gemensamma föreläsningar kring aktuella alkoholpolitiska teman och med 16 valbara seminarier med kunskap, idéer och inspiration.

- Hör hur regeringen tänker driva alkohol- och narkotikapolitiken
- Möt inspirerande eldsjälarna som bygger ny verksamhet.

- Få reda på senaste nytt om cannabis, narkotika, alkoholreklam, prevention och EU-politik.
- Ta del av nyskapande social verksamhet.
- Utveckla medlemskapet, kulturmöten och alkoholfria mötesplatser.

19–21 november, Tollare folkhögskola
(sista anmälan 29 oktober)

Kostnad: 1 000 kr

För mer information om seminarierna och beställning av inbjudan, se hemsidan. Barnaktiviteter ordnas för barn mellan 5 och 12 år.

MEDIAUTBILDNING

För dig som är distriktsordförande eller jobbar på distriktsnivå och har eller kommer att ha kontakt med media eller som vill bygga upp kontakter med media.

Kursen arrangeras på två orter:

13–14 november Vattentorget, Växjö
(anmälan senast 15 oktober)

12–13 februari Tollare folkhögskola, Stockholm
(anmälan senast 15 januari)

Kostnad: 500 kr

IDÉBYTARDAG: IOGT-NTO:S SOCIALA FÖRETAG – VAD SYSSLAR DOM MED?

Ett socialt företag inom IOGT-NTO är ett företag som skapar delaktighet utifrån vars och ens förutsättningar, återinvesterar vinsten och är fristående från offentlig verksamhet.

Kom och få inspiration och dela med dig av dina idéer.

Fredagen den 3/12 kl 10.00–16.00

IOGT-NTO-gården, Klara Södra Kyrkogata 20, Stockholm

(sista anmälan iogt.se/utbildningar 22 nov)

KALENDARIUM 2010

OKTOBER

- 16–24 Fullt hus i nykterhetsrörelsens lokaler
- 16–24 Fullt hus – föreningsvärvartävling, värvarkampanj
- 27–28 Drogfokus 2010, mässan, Örebro
- 27 Sista manusstopp Accent nr 9 (ute 19/11)

NOVEMBER

- okt–dec Våga fråga – distriktsvärvarkampanj
- nov–jan Vit Jul, kampanj
- 12–14 Våra Gårdars Film- och idédagar
- 1 Ljusmanifestation för narkotikans offer, kampanj
- 5 Halloween, kampanj Tänk om
- 11 Pumpen, frågetävling
- 12–14 IOGT-NTO:s förbundsstyrelse sammanträder, Tollare
- 13 Valberedningsutbildning, Norr (Umeå)
- 13–14 Mediautbildning, Växjö
- 14 Valberedningsutbildning, Söder (Tollare)
- 16 Riksstyrelsen sammanträder

- 18–19 Rörelsegemensam konsultsamlings
- 19 DO-nätverket träffas, Stockholm
- 19–20 Distriktsstudieledarsamlings, Stockholm
- 19–21 Verksamhetsforum, Stockholm
- 24 Sista manusstopp Accent nr 10 (ute 17/12)
- 25 Internationella dagen mot våld mot kvinnor
- 30 Projektbytardag, Wendelsberg

DECEMBER

- okt–dec Våga fråga – distriktsvärvarkampanj
- nov–jan Vit Jul, kampanj
- 1 Internationella HIV/Aids-dagen
- 1 Projektbytardag, Umeå
- 2 Projektbytardag, Tollare
- 3 Idébytardag Socialt företagande, Stockholm
- 4 Alkokoll i stort och smått – grundläggande kurs, Stockholm
- 13 Lucia, kampanj, Tänk om

HUNDLIV I PAJALA

NBV:s hundkurser i Pajala är populära. I små grupper får ägarna lära sig att ta hand om sina hundar.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Klockan är strax efter sju på kvällen när en handfull hundägare från Pajala träffar NBV:s cirkelledare sedan sju år, **Helena Björnström**, för en kurs i vardagslydnad. Platsen är en stor parkering i centrala Pajala, vilket Helena tycker är optimalt. Här har hundarna gott om plats, till skillnad från den mindre NBV-lokal som man använder under vinterhalvåret.

Merparten av hundarna i just den här gruppen är tjockpälsade jakthundar – norrbottenspets, gråhund, jämthund och så en gigantisk alaskan malamute. De är

runt året gamla och här av just den anledningen. För att lära sig vett och etikett. För hur kul är det egentligen att få en glad, femtiokilos pälsboll över sig?

– Det är ju därför vi är här, för att Nano ska lära förstå hur han ska bete sig. Hur man hälsar utan att hoppa och att lyda. Han är väldigt envis och kräver oerhört mycket motion. Men vi bor på landet så han kan vara ute i skog och mark själv och röra sig, vilket är bra. Han är underbart mysig och en fin sällskapshund, men kanske lite väl svår för att vara första hunden, säger **Sara Sturk**, Nanos matte, med ett litet leende. Hon har fullt sjå med att hålla

hunden, som drar åt alla håll och brummar lite hest så som den här rasen gör. Nano är imponerande stor och kan kanske te sig lite otäck för den som inte är hundvan.

Helena instruerar gruppen med hjälp av en så kallad clicker, som hundägaren håller i handen och som klickar till när man trycker på den. Det är den metoden – att stärka hundens positiva beteende – Helena använder sig av på sina kurser. Klicket får hunden när den gör rätt. I samma ögonblick får den också en godisbit. På så vis lär sig hunden att koppla ihop ljudet med något positivt och får förhoppningsvis ett bra beteende.

– Deltagarna här lär sig att ”läsa av” sin hund, vilket är viktigt, säger Helena, som tar emot max sju hundar per grupp. På så vis har hon utrymme att ägna individuell tid åt varje hund och ägare.

NBV – vårt studieförbund.

Skapar forum där människor möts

- NBV är nykterhetsrörelsens studieförbund och har verksamhet runt om i Sverige.
- Man arbetar även internationellt, bland annat med ett utbildningskontor i Bryssel för att skapa nätverk inom folkbildning, folkhälsa och trafiksäkerhet.
- NBV hjälper till med att arrangera föreläsningar eller starta studiecirklar. Den som vill starta en cirkel tar kontakt med NBV på orten för att komma igång med det praktiska och det administrativa.
- Tanken med NBVs studiecirklar är att skapa forum där människor möts. Föräldrar kan träffas för att lära sig mer om gränssättning. De som gillar att sy kan hitta en gemenskap via en NBV-cirkel liksom de som gillar att hålla på med musik. Alla idéer är välkomna.
- NBV arrangerar också föreläsningar och kulturella aktiviteter.

"Många kommer också för gemenskapen och möjligheten att få träffa andra hundägare." HELENA

Helena är utbildad clickerinstruktör och kör den här metoden på såväl lydnadskurserna som valpkurserna, unghundskurserna och spårkurserna. Hon har drivit sina NBV-cirklar i sju år och tycker att det fungerar jättebra.

– NBV har bra lokaler att erbjuda, hjälper till med administration, ekonomi, marknadsföring och kontakter med både medlemmar och utomstående som är intresserade av att gå en kurs med sin hund, säger Helena och tillägger att det känns bra att jobba med NBV eftersom man står för nykterhet och en vettig livsstil.

– Helena är den ledare som arbetat längst och hon gör alltid ett fantastiskt jobb, konstaterar **Guðrún Gréus** på NBV

i Pajala och tillägger att hundkurserna är mycket populära.

Helena demonstrerar hur man får sin hund att hälsa trevligt genom att visa på sina egna hundar, tollarna Puma och Pusel. Deltagarna kan också välja att hindra sin hund från att hälsa. Poängen är att ägaren bestämmer, inte hunden.

Genom att klicka i rätt ögonblick får hon hundarna att sitta ner och sedan komma fram och hälsa vänligt utan att hoppa och skälla.

– Nu provar vi med dig, säger Helena och vänder sig till **Elias Kalla**, en pojke i 12-årsåldern, som är här med sin hund Nero, en pigg norrbottenspets.

– Hur vill du göra? Får han hälsa eller inte?

Elias svarar att hunden kan få hälsa. Han får själv testa genom att be hunden sitta. När Helena kommer fram för att hälsa, bör han inte rusa fram, utan stå lugnt kvar. När han gör det får han beröm, ett klick och en godisbit. De repeterar några gånger.

– Jättebra jobbat, fortsatt bara att öva hemma! uppmunar Helena och går vidare till nästa par, som får samma genomgång.

I vissa fall fungerar det nästan direkt, i andra krävs mera övning.

Vilka kommer hit?

– Vanliga hundägare som kanske provat någon annan hundkurs som inte fungerat. Många kommer också för gemenskapen och möjligheten att få träffa andra hundägare och byta tips och erfarenheter. Genom att se hur andra hundar är och beter sig, lär man sig mer om sin egen hund och kanske också att uppskatta den på ett annat sätt, säger Helena och fortsätter bort mot 1-åriga Lea, "klassens vildddjur", som hon med ett skratt kallar honom. Hans ägare, Evelina, berättar att han används till älgjakt och behöver lära sig att varva ner lite. Har han blivit bättre?

– Jo, lite, tycker Evelina och klappar sin hund över manken.

Efter ett par intensiva timmar med olika övningar, bland annat inkallning, är det dags för avslutningsfika. Det är nämligen den sista gången som just den här gruppen träffas. Men för Helena tar snart nya kullar vid. Hon älskar hundar och kommer förhoppningsvis att köra NBV:s hundkurser i många år till. ■

Clicker

Narkokoll. Del 1. Cannabis.

I Accents serie Narkokoll får du snabb information om de vanligaste narkotiska preparaten.

Cannabis – Sveriges vanligaste narkotika

Cannabis kommer från en växt som heter Cannabis Sativa. Plantan innehåller olika cannabinoider, däribland tetrahydrocannabinol, THC, som gör att man blir påverkad. Hasch framställs genom att man pressar kådan i plantan till platta kakor. Marijuana består av torkade blad från växten. Både marijuana och hasch röks i pipor eller i hemrullade cigaretter, jointar. I Sverige är det vanligast med hasch.

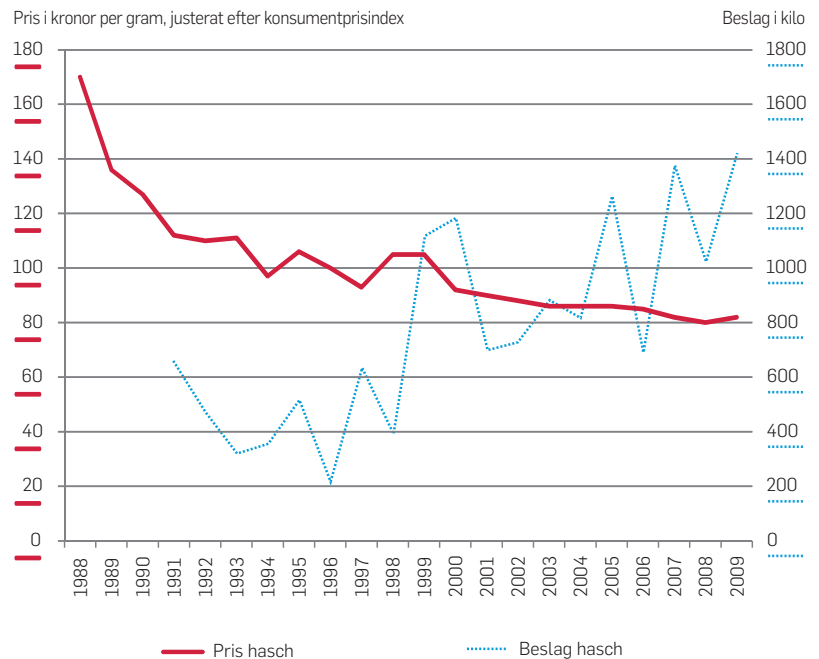
Cannabis är den vanligaste narkotikasorten i Sverige, både bland unga och vuxna. Cirka 60 procent av de som någon gång provat narkotika, i CAN:s årliga drogvaneundersökningar bland ungdomar, har enbart provat cannabis. Fem procent har enbart använt annan narkotika.

I Statens Folkhälsoinstituts årliga hälsoenkät som går ut till personer i åldrarna 16 till 84 år svarar 11 procent av att de provat cannabis. I åldersgruppen 16 till 29 år är siffran 20 procent.

Om man utgår från beslagsstatistiken så ser tillgången på Cannabis ut att öka i Sverige. Både polis och tull gör allt fler beslag av drogen. Samtidigt sjunker priset. På en tjugooårsperiod har priset för ett gram hasch nästan halverats om man räknar om priserna till dagens pengavärde.

JOANNA WÅGSTRÖM

Prisutveckling och beslag för hasch

Effekter och biverkningar

- Känner sig avslappnad och upprymd
- Skrattar och pratar mer än vanligt
- Tidsuppfattningen rubbas, ett par minuter kan kännas som timmar
- I ett senare stadium blir man ofta tyst och fundersam
- Hjärtat slår snabbare
- Muntorrhet
- Röda ögonvitor
- Får ofta sug efter mat
- Trötthet
- Försämrat korttidsminne och förmåga till logiskt tänkande
- Ångest, olust, panikkänslor, förföljelsemani
- Vid långvarigt bruk kan personen bli passiv och får inte saker gjort
- Psykoser
- Skador i andningsorganen

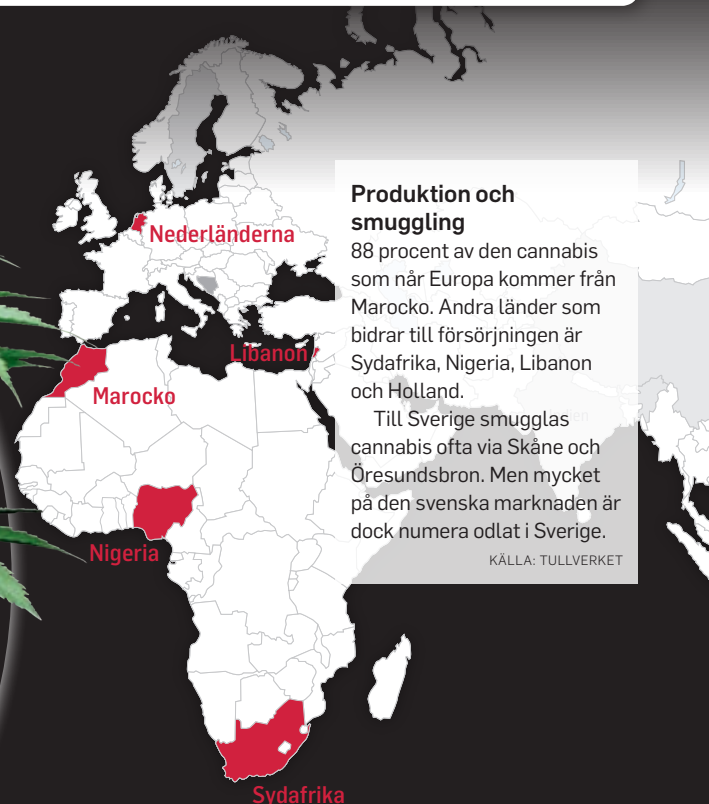
KÄLLA: CENTRALFÖRBUNDET FÖR ALKOHOL- OCH NARKOTIKAPPLYSNING, CAN

Produktion och smuggling

88 procent av den cannabis som når Europa kommer från Marocko. Andra länder som bidrar till försörjningen är Sydafrika, Nigeria, Libanon och Holland.

Till Sverige smugglas cannabis ofta via Skåne och Öresundsbron. Men mycket på den svenska marknaden är dock numera odlat i Sverige.

KÄLLA: TULLVERKET

Är du nyvald i en politisk församling?

Då ska du självklart vara med i IOGT-NTO:s nätverk för partipolitiskt aktiva.

Vi tror att du som IOGT-NTO-medlem kan göra skillnad och erbjuder ett forum för stöd, samtal och utbyte av idéer.

Välkommen i det politiska arbetet!

Anmäl dig till bo.hogstedt@iogt.se

Ska vi byta grejer med varann?

Inte grejer kanske, men idéer! Du delar med dig av nån och får minst en handfull handfasta tillbaka. Snacka om bra bytesaffär!

Runtom i IOGT-NTO-landet driver vi hundratals små och större projekt för att utveckla IOGT-NTO. Vi vill sprida idéer och erfarenheter från dessa och ge möjlighet att inspireras av varandra.

Välkommen till en av våra tre regionala projektbytardagar 2010!

Tisdag 30/11 på Wendelsberg, Mölnlycke

Onsdag 1/12 i Ordenshuset, Umeå

Torsdag 2/12 på Tollare, Saltsjö-Boo

Mer information och anmälningsformulär hittar du på www.iogt.se/utbildningar.

1 oktober–31 december 2010

Höstens stora värvertävling för distrikten:

VÅGA FRÅGA!?

Om vi ska lyckas med målet att öka vårt medlemsantal i IOGT-NTO måste vi vara många som hjälps åt. Höstens interna distriktskampanj fokuserar därför på att få igång många värvare. Med många värvare får vi många värvade!

Kampanjtid: 1 oktober–31 december 2010

Regler:

- Det distrikt som har flest medlemmar som har sitt medlemskap i distriktet som värvat minst en ny medlem vinner.
- Värvare som under kampanjperioden värvat minst en ny medlem till IOGT- NTO räknas.
- Talongen med den nyvärvade medlemmen där det framgår vem som värvat ska finnas på Medlemsservice senast 2/11, 2/12 resp 4/1 för att räknas i respektive etapp.

Priser:

För hela kampanjen

1:a pris 10.000 kr

2:a pris 7.000 kr

3:e pris 5.000 kr

Månadsetapper, oktober, november, december. Efter varje månadsetapp delar vi också ut priser.

1:a pris 5.000 kr

2:a pris 3.000 kr

3:e pris 2.000 kr

Garantipriser för hela kampanjen

Alla distrikt som under kampanjen har minst 20 värvare får 10.000 kr och alla som har minst 10 värvare får 5.000 kr.

Frågor om kampanjen kan ställas till Robert Lindh, 0733-72 62 19 eller Winnie Blom-Jensen, 0701-90 84 61.

Värvarmaterial i olika former finns som vanligt att beställa gratis från IOGT-NTO, info@iogt.se eller 08-672 60 05.

Lycka till!

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

HALLÅ DÄR!

Åke Marcusson

Före detta världspresident i internationella IOGT som skrivit barnboken *Barnen på Våtnäs* (Kronstrand & Nilsson).

Varför har du skrivit boken?

– Att dokumentera sin egen tid, inte minst för sina barn och barnbarn, är en viktig uppgift. För mig handlar det också om att nå ut bredare med mina berättelser, som utspelar sig sommaren 1958 på fiskeläget Våtnäs i Härjedalen. Där tillbringade jag och mina två bröder hela somrarna, som präglades av lek och äventyr. Jag vill visa dagens barn hur man levde på den tiden och vad man gjorde. För den vuxne

läsaren är det en dokumentation som speglar vad barn tyckte, tänkte och lekte med för 50 år sedan.

Vad handlar boken om?

– Om sommaren 1958.

Det är en ganska vardaglig berättelse. Jag tycker

inte att det måste vara så mycket dramatik i en bok för att göra den intressant. Även till synes små saker, som att bygga en egen flotte och ge sig ut på havet med den är ett stort och spännande äventyr.

– Hur länge har du skrivit?

Alltid faktiskt. Mest facklitteratur, men även skönlitterärt. När jag får vara ostörd flödar orden ur mig. Jag tycker det är jätteroligt att skriva. Jag började skriva boken när jag låg på sjukhus under en period för två år sedan. Då skrev jag de fyra första kapitlen och på den vägen är det.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: NORDISK FILM

När en främmande man provocerar läkaren Anton vänder han andra kinden till.

Persbrandt tonar ner sig

■ Hämnnden

Dansk film av Susanne Bier med bland andra Mikael Persbrandt och Trine Dyrholm

DRAMA Anton arbetar för Läkare utan gränser i Afrika. Hemma väntar två söner och ett havererat äktenskap. Ett äktenskap som havererat just på grund av hans flackande över världen i hopp om att göra något för de allra svagaste och mest utsatta. Vad han missar är att hans egen son Elias är en av dessa utsatta.

Pojken mobbas systematiskt i skolan och kallas "Rättan" av ett gäng översittare. Men han får oväntat en allierad i Christian, som flyttat till Sverige från London efter att hans mor avlidit i cancer.

Christian lever ståndsmässigt på en stor herrgård tillsammans med sin far och farmor. Men den ordlösa sorgen är ständigt närvarande. Som de trasiga själar de är blir Cristian och Elias ett radarpar som håller ihop i vått och torrt. Men det ska snart

visa sig att Christians sorg och smärta tar sig oanade uttryck som får ödesdigra konsekvenser för dem båda.

"Hämnnden" är ett tidlöst och mycket välspelat drama om kärlek, sorg och hämnd. Historien griper tag och berör. Allra bäst är barnen, gestaltade av Markus Ryggard och William Jönk Nielsen. Men även Persbrandt, här i en nedtonad version av sig själv som den vilsne läkaren Anton, gör en bra roll.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

■ BOK

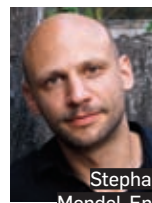
Varm skildring av tre generationer judar

■ Tre apor

Stephan Mendel-Enk
Förlag: Atlas

ROMAN När Jacobs mormor dör är hon en av de sista i den äldre generationen judar i diasporan i Göteborg. Hennes bortgång blir Jacobs (och författarens) biljett tillbaka till barndomens minnen. Sorglösa och samtidigt tyngda av intifadan i Israel och den

judiska församlingens långsamma splittring. En kort tid efter hans bar mitzva skiljer sig hans föräldrar och en ny, icke-judisk, man flyttar in i hemmet. Denna tunna roman (140 sidor) är rakt uppbyggd och berättandet är metodiskt. Språket är precist och flödande på en och samma gång: elegant och lättläst. Trots

Stephan Mendel-Enk

att historien i grunden är enkel: en judisk familjs liv och öde i Göteborg, blir den aldrig tråkig. Stephan Mendel-Enk är en god berättare av den gamla sorten och man dras snabbt in i den sorgliga och humoristiska skildringen av tre generationer judar. Det är varmt, nära och episkt.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FILM

Ett perfekt liv ställs på ända

En sorts kärlek
Holländsk film med Carice van Houten och Barry Atsma

KÄRLEK Stijn har ett perfekt liv. Han driver en framgångsrik reklambyrå, är gift med vackra Carmen och avgudar sin lilla dotter. Som grädde på moset har han små kärleksaffärer vid sidan, affärer som hustrun inte behöver veta något om. Han är en riktig charmör och livet går som på räls. Tills den dag då Carmen får beskedet att hon har bröstcancer.

Livet ställs på ända och Stijn slits mellan plikten att ställa upp för sin sjuka fru och önskan om att fortsätta sitt ansvarslösa kärleksliv. Inte för att han inte älskar sin fru, utan för att han är oförmögen att hantera rädslan för döden, som nu tagit boning i deras hem. Han genomlider sjukhusbesöken och sitter vid sin hustrus sida när hon får behandlingar. Och sedan går han direkt hem till sin nyfunna

FOTO: VICTOR ARNOLDS

Carice van Houten (som Carmen) och Barry Atsma (som Stijn).

älskarinna, Roos. Rent objektivt är Stijn en riktig buffel, hjärtlös och egoistisk. Men det är ändå svårt att hata honom.

Kärleken är komplex och när en människa ställs inför avgrunds- djup rädsla och sorg är valen inte alltid givna. Filmen bygger på Ray

Kluuns bästsäljande bok med samma namn och är både stark och gripande i sin skildring av en mans kamp med existentiella frågor om liv, död, evig kärlek och trofasthet.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Kända författare skriver för barnen

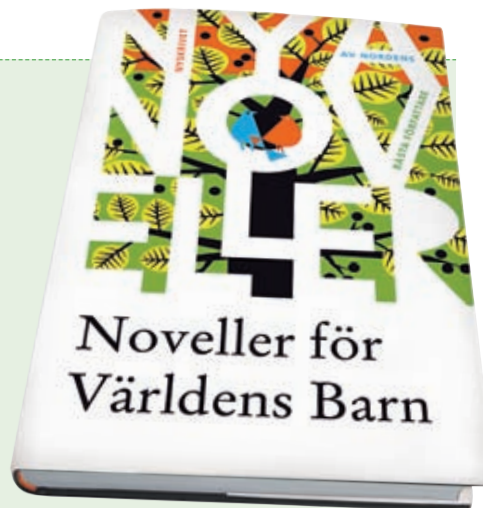
Noveller för Världens Barn
Förlag: Informationsförlaget

NOVELLER Noveller för Världens Barn 2010 säljs till förmån för Radiohjälpens insamling för världens barn. Det här är den sjunde i ordningen och rymmer noveller skriva av Sveriges största författare. Här finner vi berättelser av Jonas Gardell, Inger Edelfeldt, Åke Edwards-son och Bodil Malmsten för att nämna några. Inspirerande, roliga, sorgliga och tankeväckande. Majgull Axelsson berättar

i bokens allra första novell "Spaghetti med köttfärssås" om Rebecka och Gina, två tonårsflickor som lever helt olika liv. Rebecka bor i ett perfekt hem, med till synes perfekta föräldrar som – förstås – har ett och annat att dölja bakom den polerade fasaden. Vad det handlar om blir Gina varse när hon en kväll blir sittande i väntan på att Rebecka ska äta klart. Att Ginas

mor har med saken att göra är uppenbart. Kvällen slutar i en tragedi. Många år senare korsas flickornas vägar igen. Men då är rollerna ombytta.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE

1 UTSTÄLLNING (O)mänskligt, en utställning om skelettsamlare, rasbiologer och normer i Riksutställningars regi. Den berättar om en tid då rasbiologiska idéer växte sig starka i Sverige och då människor sorterades bort. I grunden fanns ett vi-och-dom-tänkande som än i dag är ett problem. Utställningen vill markera vikten av att lära sig av historien och få oss att fundera över hur vi sorterar människor i dag? Utställningen turnerar runt om i landet.

Berlinbaserade frenologen Robert Burger-Villingen fastställer huvudformen på en kvinna med en Plastometer.

FOTO: SCANPIX

2 SCEN Ibsens pjäs "Hedda Gabler" turnerar nu i Sverige med Riksteatern, från Överkalix i norr till Ystad i Söder. Hedda Gabler är kvinnan med pistolerna, en av dramatikens mest obekväma hjälptinnor. Hon är osympatisk och manipulativ och gör allt för att slå sig fri från sin man. Anna Granqvist spelar Hedda i den här klassiska och spännande pjäsen om en stark kvinna.

3 BOK Erica Jongs självbiografi "Förföra demonen", där hon naken och självutlämnande skriver om smärtsamma och pinsamma upplevelser, som dottern Mollys tidigare drogmissbruk och hennes eget alkoholmissbruk. En rattfylla satte definitivt punkt för hennes drickande. Jong blev en kultfigur inom litteraturen under 70-talet för sin kvinnoroman "Rädd att flyga".

Cissi Wallin kollade upp vilka medlemsaktiviteter som väntade inom IOGT-NTO när hon skulle bli för gammal för UNF.

Det hon upptäckte kändes mest som PRO:s evenemangskalender.

Nyktterhetsrörelsen måste hippa till sig!

Det måste bli hippt att leva nyktert. Ja. Hippt. Eftersträvansvärt. Det var ju på gång ett tag där för några år sedan. Rapparen Adam Tensta och komikerälsklingen Björn Gustafsson kom som svampar ur jorden och nyktterhetsrörelsen, som jag själv är en del av, klappade händerna. Vi till och med gnuggade händerna. Men det räcker inte att förlita sig på ett fåtal kända förebilder. Framförallt inte när det handlar om att värva medlemmar över tjugo men under trettio. Jag vet, sedan min tid på UNF:s kansli att denna grupp, unga vuxna är särskilt svåraggade. Och det är inte så väldigt konstigt.

När man kliver in i det så kallade vuxenlivet slår det en ofta hur svårt det är att vara just vuxen. Ta ansvar. Man vill ofta att allt ska vara som förut, som när man gick på gymnasiet och inte hade räkningar att betala eller CV:n att skriva. Och om man är ung vuxen nu slungas man dessutom ut i ett samhälle där massungdomsarbetslöshet är ett faktum.

Lägg till att unga vuxna mår dåligt. Socialstyrelsens folkhälso rapport från förra året talar sitt tydliga språk. På tjugo år har andelen unga upp till 24 år som dras med ångest och oros känslor ökat från 6 till 22 procent. Och numera lider närmre var fjärde ur samma grupp av återkommande sömnbesvär. Alkoholen dövar. Det är allmänt känt. Alkohol finns överallt och är därför betydligt enklare att medicinera sig med än receptbelagd psykofarmaka. Jag har också varit där så jag vet. En flaska Bacardi Breezer är en underbar hjälp mot skavande ångest. I alla fall just i stunden. Men man orkar sällan se framåt när det känns som att samhället sviker och allt mest är hopplöshet och framtidsvanda.

Men man behöver inte må dåligt för att hamna i en ond spiral av drickande. Alla som någon gång varit på en studentfest vet att spriten flödar. Min ex-pojkvän bodde ett tag i studentkorridor i

Lund och där fanns det ett stort gäng som söp sig redlösa minst fyra dagar i veckan. För det "är ju så man gör". Jag träffade aldrig någon ur nyktterhetsrörelsen på deras nationer eller fester. Ingen som ens sträckte ut en hand och berättade om ett alternativ. Inte heller någon som försökte med: "Vill du få studielånet att räcka till mer? Alkohol är dyrt..."

När jag jobbade som drogpolitisk sekreterare på UNF tänkte jag ofta på mina jämnåriga. Vi som snart var för gamla för just UNF. Kände vi oss verkligen välkomna till Iggrisarnas näste? Jag kollade upp vilka medlemsaktiviteter som stundade inom IOGT-NTO. Det kändes som att bläddra igenom PRO:s evenemangskalender. Chokladprovning i all åra, men är man nyss fyllda 26 kanske man hellre hänger på en studentfest än i en bygdegård med trettio 50-plussare i rutstickade slipovers. För tro mig, det finns många nyktteristungdomar som bara vill vara som jämnåriga är mest.

Nyktterhetsrörelsen är en fantastisk uppfinning. Men de unga över tjugo lyser med sin frånvaro. Varför läggs inte mer kraft och resurser på att värva dem, och framförallt: Aktivera dem nyktert?

Nyktterhetsrörelsen måste hålla sig å jour med verkligheten. Nyktterhetsrörelsen måste jobba aktivt för att se till att fler unga vuxna väljer en nykter livsstil. Jag förväntar mig att vi inom kort blir bättre på att nå fler i min generation. Till exempel genom att styra upp fler events riktade mot unga, som nattklubbskvällar, konserter, temadagar och kurser i såväl drogpolitik som alkoholfria drinkar. För vi måste onekligen hippa till oss. ■

ILLUSTRATION: RURIK ZATSEVSKY

MATTIAS AHLW/SR

Om Cissi Wallin

Ålder: 25. **Bor:** i 2-rummare på Södermalm med nyktrare Mattias. **Gör:** Programledare för P3:s ungdomsprogram P3 Star, sänds varje lördag mellan 14.03 och 16. Är även frilansskribent och krönikör.

Månadens medlem. Olle var ordförande i 45 år.

OLLE HERMANSEN

ÅLDER 94 ÅR / BOR LANDSKRONA / FÖRENING GOD VINNING
GÖR PENSIONERAD MÅLARMÄSTARE

"Och kommer man någon gång in så kommer man inte ur det om man inte bromsar själv."

Hur länge har du varit medlem?

– Jag gick med i november 1930. Då var jag 14 år. Min far var alkis, så min mor sa att det var lika bra att jag gick med i Godtemplarna. Vi var många fler medlemmar på den tiden. Då hette det loger, nu heter det föreningar, och vi hade flera stycken i Landskrona. Det var något möte varje dag – det är skillnad mot nu, i dag finns det bara en förening kvar i Landskrona.

Varför slutade du som ordförande för din förening i år efter 45 år på posten?

– När man har varit ordförande i 45 år är det på tiden att någon annan tar tag i det. Det är skönt att få sitta i lugn och ro och lyssna på de andra, utan att behöva ha någon kommentar eller behöva lägga sig i på något annat vis.

Varför har du varit så engagerad i nykterhetsrörelsen?

– Det var ju min mor som tyckte att jag skulle gå in så att jag skulle bli nykter i alla fall. Och kommer man någon gång in så kommer man inte ur det om man inte bromsar själv. Om du engagerar dig så är du snart ordförande.

Vilken är den största förändringen som har skett sedan du gick med i nykterhetsrörelsen?

– Förr drack kvinnorna aldrig något, men i dag dricker kvinnorna lika mycket som männen på kalas. På det sättet har samhället förändrats.

Och på vilka sätt har själva rörelsen förändrats?

– Nykterhetsrörelsen har gått tillbaka mycket. Det var 50–60 medlemmar varje kväll, på alla aktiviteter, förut. Nu är vi inte mer än 37 stycken i vår förening.

Vad beror det på?

– Det är modernt att dricka. Vi har fått in en del yngre nu, men här i Skåne har vi det väldigt hårt. Det är båtar som åker över till Danmark och Tyskland med sprit, det är billigare att dricka.

Har du någon spädöm om framtiden?

– Man kan ju bara hoppas att nykterhetsrörelsen återigen växer sig stor och stark, men det är inte lätt i dag när folk har så mycket pengar. Det har mycket med saken att göra – de har råd att dricka. Och så är det umgänget – det ska vara vin till maten så fort det är en bjudning.

TEXT JENNY STADIGS
FOTO THOMAS H JOHNSON

Pumpentävling hos Trots Allt! i Uppsala.

Så vinner din förening Pumpen-tävlingen

Årets mest nervkittlande frågetävling, Pumpen, står för dörren och i år firar man 45-årsjubileum. Den 11 november mellan 20 och 21 går den av stapeln.

Alla föreningar som vill kan delta i den här tävlingen som arrangeras av IOGT-NTO, UNF och NBV. Och deltar gör många, 120-130 lag per år. Förra året deltog sammanlagt 1781 personer i vuxenpumpen, som svarade på 20 allmänbildningsfrågor inom vitt skilda områden: samhälle, politik, geografi och nykterhetsrörelsen. Tobias Tengström, som administrerar pumpentävlingarna, berättar att frågorna är formulerade som uppgifter som ska lösas, med A-, B- och C-alternativ. Sista uppgiften är av praktisk natur. Förra året fick deltagarna ringa riksdagsledamöter och prata med dem om gårdsförsäljning. I år handlar den praktiska uppgiften om att arrangera en studiecirkel. Man kan välja mellan sju ämnesområden, exempelvis alkoholkoll och världens vatten. Många föreningar kämpar om äran att vinna Pumpen. En förening som ofta placerar sig högt och som för några år sedan vann fem år i rad är Trots Allt! i Uppsala. Ett 40-tal personer brukar delta.

– Våra historiska framgångar beror sannolikt på den väldigt stora mängden väldigt allmänbildade akademiker som är med. I Nykterhetsvännernas Studenthem (Arken) huserar ju många universitets-studerande, som dyker upp på tävlingen. Dessutom kommer även många som bott på Arken eller är knutna till huset eller Trots Allt!, säger Jobbjörn Folkesson på Arken.

Så hur gör man för att vinna – förutom att vara påläst och smart?

– Jag tror att det är viktigt att verkligen vilja vinna. Vi har haft en tradition att göra det, det känns som att vi SKA vinna. På senare år har vi "bara" kommit tvåa, men det är ju inte heller fy skam.

Jobbjörn tycker att det känns jättebra att ligga i toppen. Men han anser inte att man ska känna sig smartast bara för det.

– Det här är ju ingen individuell tävling utan en lagtävling. Det är gemenskapen och samarbetet som är glädjen! Det finns inget bättre än att lämna in svaren efter en svettig tävling och sedan äta ostkaka tillsammans.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Jobbjörns 5 tips inför Pumpen

1 Var många! Pumpen är perfekt som familjeträff till exempel.

2 Ha god tillgång till internet. Många svar går numera att hitta via internet, speciellt om man vet hur man gräver lite. Det är bra att ha många datorer.

3 Dubbelarbeta inte. Styr upp så att inte alltför många håller på med samma fråga samtidigt.

4 Fixa något gott tilltugg. Snacks eller plockmat, godis eller fikabröd.

5 Ha roligt! Det viktigaste är inte att vinna, utan gemenskapen.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Förbundsstyrelsen svarar
på läsarnas frågor.**Fråga: Är tipsen alkoholreklam?**

Vid kongressen 2009 fick förbundsstyrelsen, efter en motion från IOGT-NTO i Kalmar län, i uppdrag att kolla om de tips om alkohol-drycker, främst vin och öl, som förekommer i tidningar, radio och tv, strider mot reglerna för textreklam i press, radio och tv. Vad har hänt i den frågan?

Leif Lundqvist, Oskarshamn

Svar: Vi måste anmäla mer – och snart kommer verktygen

Kongressen beslutade ett flertal saker om alkoholreklam, bland annat gällande anmälningar. Under våren har förbundsstyrelsen anmält en textreklam i tidningen Nöjesguiden (se artikel Accent nr 1 2010). Tyvärr har Konsumentverket valt att inte prioritera denna fråga.

Vår bedömning är därför att det behövs betydligt fler anmälningar från flera håll. Under 2011 kommer en funktion för medlemmar och andra att skapas på vår hemsida tillsammans med andra verktyg. Detta som en del i ett större reklamprojekt där vi vill förändra alkohollagen till det bättre och möjliggöra skärpningar i de EU-direktiv och strategier som nu ska revideras. Vi kommer också att testa TV-reklam i granskningsnämnden.

Förbundsstyrelsen

Fråga: Hur påverkas vårt arbete av Sverigedemokraterna?

Vad drar man för slutsatser om Sverigedemokraternas intåg i riksdagen för IOGT-NTO:s del?

Erik Wagner, Stockholm

Svar: Det blir inga samarbeten

Det viktigt att IOGT-NTO och våra medlemmar är tydliga med vår värdegrund och mångfalds- och toleransfrågorna utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program. Nu mer än någonsin. Skillnaden mellan IOGT-NTO:s och Sverigedemokraternas värdegrund är så stor att samarrangemang inte kommer att ske. Däremot är SD demokratiskt invalda i riksdagen, vilket innebär att vi väljer att behandla dem som övriga riksdagspartier när det gäller inbjudningar och utskick.

Anna Carlstedt

Förbundsordförande IOGT-NTO

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Tecknen tyder på att tiden är inne för IOGT-NTO:s vision. Anna Carlstedt har tre tydliga exempel.

Nu har vi medvind

Någon sa, jag tror det var Al Gore: "Det finns ingenting så kraftfullt som en idé vars tid har kommit". Jag vågar påstå att tiden har kommit för IOGT-NTO:s vision: Ett samhälle, en värld, där alkohol och andra droger inte hindrar människor från att leva ett rikt och fritt liv. Låt mig styrka mitt påstående med hjälp av tre konkreta exempel, som alla är symptom på något större.

Det första står Sveriges ärkebiskop Anders Wejryd för. Det tal han håller vid kyrkomötets öppnande är en viktig temperaturmätare långt utanför Svenska Kyrkans kretsar. Wejryd, valde att starkt lyfta alkoholfrågan i årets tal. Han sade bland annat att "den gamla, nästan dödförklarade nykterhetsrörelsen växer igen och kafékulturen stärks utan ett glas rödvin i sikte". Han provocerade också genom att fråga om kyrkan än en gång var "ett halvt slag efter, kanske?". Till kyrkomötet hade det kommit två motioner om alkohol i nattvardsvin, vilket han tog upp. Men i sitt tal valde Wejryd också att vidga frågan om alkohol inom kyrkans väggar och kopplade den till solidaritet. Att Svenska Kyrkan nu på allvar lyfter alkoholfrågan är ingen slump.

Mitt andra exempel är höstens omfattande reportageserie Alkoholfritt, tack! i Dagens Nyheter. Att just DN gör detta är ett tecken på att något håller på att

hända. I serien har man bland mycket annat skrivit om nynykterismen som trend, om hur UNF växer och om hur olika grupper i samhället nu revolterar mot alkoholnormen.

Mitt tredje exempel rör oss själva. Vi är en stor, gammal folkrörelse som sedan 1879 stått för den personliga helnykterheten som idé. Vill man bli medlem hos oss räcker det inte att vilja stötta vårt arbete. Nej, vi kräver ett djupt personligt ställningstagande som står i våldsam kontrast till den nämnda alkoholnormen som råder så starkt i Sverige där 90 procent av den vuxna befolkningen dricker alkohol. Ändå, med denna för de flesta människor mycket höga tröskel, värvade vi över 3000 nya medlemmar förra året. Vilken annan svensk organisation gjorde det, trösklar eller inte?

Tiden har kommit för våra idéer. Alkoholnormen krackelerar. Människor vill gärna vara en del av lösningen. Vår största utmaning är kanske att själva inse att vi har medvind, inte motvind. Låt oss sträcka på ryggen, vara stolta över vår organisation och låt oss fråga någon redan idag: kollega, granne på äldreboendet, träningskompis, väninna, flört på morgonbussen: Vill du bli medlem i IOGT-NTO?

	GÖR FLYTT- GUBBAR		SANKS FÖR ATT BLI SVALT	RÄTT PÅ RÄTT IBLAND		Accent Nr 8		MUSIK I SKOLAN	
	DARIO							INNE- HAS	
LJUS NYANS								TOSCANI HÖRRU- DUDU	
						TOR, STOR DIRIGENT			
						KORRI- GERAR			
PRO- NOMEN	VISAR REAKTION								
			NATUR- LJUD						ARBETA HART
			GÖR OXE MINDRE						MYR- VÄXT
TUDOR PEPPAR- KAKS- SORT				GER NYTT MAMMA GRIS					
					FÖR STÖT		KAN VÄL SJÖMAN STÅ TILL		
							SMILA		
KCAL									
MAJOR									
				ÄLV I NORR				EFTER LÄT PÅ SVARTA TAVLAN	

50 **ACCENT** NR 8/2010

Barn som tigger till mammas missbruk vill också tro på framtiden.

Stärk deras drömmar för 100 kr i månaden.

GENOM ATT BLI MEDLEM i Vänner i Världen kan gatubarn som lever på den Thai-Burmesiska gränsen gå i skolan istället för att tigga och deras mammor kan få hjälp till självhjälp.

Gå in på **WWW.BISTAND.IOCT.SE** eller ring 031- 88 75 40 så berättar vi mer.

IOCT-NTO-RÖRELSEN

PG: 90 04 63 -1

BG: 900-4631

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

Visst är det skönt att slippa fundera!

Att vara rätt försäkrad är viktigt, det vet alla. Och du vill naturligtvis inte betala mer än nödvändigt för dina försäkringar. Då kan du lugnt luta dig tillbaka.

Som medlem i IOGT-NTO har du bättre villkor och lägre pris på försäkringarna hos SalusAnsvar än andra. Dessutom erbjuds du snabb och personlig service om något skulle hända.

Det ger dig både tid och pengar över till att göra något roligare.

Gå in på **www.salusansvar.se/iogtnto**
eller ring **0200-87 60 50**. Välkommen!

SalusAnsvar har under nästan 80 år haft förtroendet att få samarbeta med nykterhetsrörelsen. Vi har under hela tiden stött det ständigt pågående arbetet inom alkohol- och narkotikafrågor.

IOGT-NTO

i samarbete med

SALUSANSVAR